



# NARVA-JÕESUU

## ARENGUKAVA KUNI 2025

### EELARVESTRATEEGIA 2019-2022



**Narva-Jõesuu – Sinimäe 2018**

1. Sissejuhatus.....	3
2. Lühiülevaade Narva-Jõesuu olukorrast, trendidest ja probleemidest.....	4
Narva-Jõesuu visioon.....	6
3. Narva-Jõesuu arengukava 2025 strateegilised väljakutsed ja tegevused.....	7
I Ettevõtluskoostöö.....	7
II Tondilosside kordategemine, planeeringud, heakord ja metsa kaitse.....	10
III Elanikkonna juurdekasvatamine.....	12
IV Haridus ja lapsed .....	13
V Hoolekanne ja sotsiaaltöö: heaolu ja teenuste tagamine .....	14
VI Taristu.....	15
4. Eelarvestrateegia 2019-2022 .....	17
4.1. Eesti toimekeskkonna ülevaade .....	17
4.2. Narva-Jõesuu linna põhitegevuse prognoos .....	17
4.3. Investeerimis- ja finantseerimistegevus.....	21
4.4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin.....	22
LISAD.....	25
NARVA-JÕESUU LINNA ARENGUKAVA LISA 1: TOIMEKESKKONNA ANALÜÜS .....	26
1. Linna paiknemine ja asustus .....	27
2. Rahvastik .....	27
3. Elukeskkond.....	31
4. Avalikud teenused.....	34
5. Kultuur, sport ja vaba aeg .....	37
6. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid .....	38
7. Ettevõtlus ja turism .....	38
EELARVESTRAATEEGIA TABELID LISA 2 .....	40



## 1. Sissejuhatus

Narva-Jõesuu linna arengukava ja eelarvestrateegia määratlevad omavalitsuse tegevussuunad, eelistused, eesmärgid ja rahastuse. Narva-Jõesuu linna ja Vaivara valla ühinemisel ning Viivikonna ja Sirgala sundliitmisega tekkinud omavalitsusel on vaja ennekõike kokku kasvada: so. ühildada senised adminkultuurid ja kogukondlikud tavad. Seetõttu võeti uue ja ühise arengukava koostamist teha väga põhjalikult ja laia osaliste ringiga.

Arengukava ja eelarvestrateegia koostati 2018. aasta aprillist alates. Mais-juunis toimusid laiendatud volikogu komisjonide koosolekud, ümarlauad ettevõtjatega ja piirkondlikud rahvakoosolekud, kus kokku osales 259 inimest: tõstatati probleemid ning sõnastati valdkondlikud eesmärgid ja tegevused. 19.-20. juunil korraldati Voorel laiapõhjaline seminar, kus linna tulevikuvisioni ja eesmärke arutati üheskoos volikogu ja allasutuste töötajatega. Sõna sekka said öelda kõik linnaelanikud: korraldati elanike küsitlus, millele oli võimalik vastata nii veebipõhiselt kui ka (e-)kirja teel. Osalus oli taas aktiivne: vastajaid oli 61, kes esitasid 238 ettepanekut. Elanike ettepanekud koondati ja süstematiseeriti teemade lõikes ja hinnati, kas need lahendused:

1. on juba olemas,
2. on juba teostamisel ja objektid valmivad 2018. aastal,
3. võetakse teha ning ettepanekud on suurema lahenduse osa, mistõttu need vajavad suuri investeeringuid ja erikokkuleppeid riigi ja ettevõtjatega,
4. ei ole otstarbekas arengukavasse lülitada ja miks.

Olulisemad otsused langetas arengukava ja eelarvestrateegia koostamiseks moodustatud juhtrühm, kuhu kuulusid arengukava koostamise üldjuht Veikko Luhaid (volikogu esimees), juhtrühma esimees Maksim Iljin (linnapea), liikmed Aare Objartel (volikogu arengu- ja ettevõtluskomisjoni esimees, Heiki Luts (volikogu aseesimees), Inge Muškina (volikogu



aseesimees), Aleksandr Pahhomov (siseaudiitor), Raim Sarv (aselinnapea arenduse alal), Mati Männisalu (aselinnapea majanduse alal), Kädi Koppe (sotsiaalosakonna juhataja), Anžela Jakutova (rahandusosakonna juhataja), koordinaator Angelina Liiv (arendusspetsialist). Juhtrühma koosolekud toimusid 2. mail, 7. juunil, 28. juunil, 30. juulil ja 15. augustil. Kõik koosolekud protokolliti ja salvestati. Paralleelselt koostati rahvastiku ja sotsiaalmajandusliku keskkonna andmepõhine ülevaade ja eelarvestrateegia alused. Arengukava aitasid kokku panna konsultandid Mihkel Laan ja Garri Raagmaa, eelarvestrateegia koostas Hannes Orgse.

Dokument koosneb neljast osast. Esimene osa annab statistika ja töögruppide arutelude põhise lühiülevaade peamistest arengueeldustest ja väljakutsetest. Järgneb visioon, mis esitab narvajõesuukate nägemuse oma kodulinna tulevikust. Strateegiaosa esitab arengusuunad ja eesmärgid. Neljas osa on eelarvestrateegia tekstiline osa. Põhjalikum statistikaülevaade ja



eelarvetabelid andmetabelid on esitatud lisas. Arengukava käigus tekkinud dokumendid nii nagu ka kohtumiste protokollid asuvad Narva-Jõesuu kodulehel arengukava rubriigis.

## 2. Lühiülevaade Narva-Jõesuu olukorrast, trendidest ja probleemidest

Ligi 5 000 elanikuga Narva-Jõesuu linn (NJ) asub Kirde-Eestis Ida-Viru maakonnas. Naaberomavalitsused on läänes Sillamäe linn ja Toila vald ning lõunas Alutaguse vald. Põhjas piirneb linn Soome lahe rannikuga, idas Narva jõe ja Vene Föderatsiooniga. NJ kaugus Tallinnast on u 205 km, Tartust u 175 km ja St Peterburist u 170 km. **Narva-Jõesuu linn moodustus 2017. aastal toimunud haldusreformiga Narva-Jõesuu linna (u 2 900 elanikku) ja Vaivara valla (u 1900 elanikku) ühinemisel.**





Maailmalinn Peterburi ja selle lähitagamaa 7 miljonit elanikku on NJ lähemal kui 600 tuhandene Harjumaa. Narva-Jõesuu piirneb Eesti kolmanda linna Narvaga ja teisedki suured Ida-Virumaa tööstuskeskused on lähedal. Kuna eeslinnastumine jätkub ja elatustase kasvab, siis loob see head eeldused elanike juurde saamiseks – inimesed soovivad ja saavad elada ja puhata paremas keskkonnas. **Viimasel viiel aastal ongi Narva-Jõesuu elanikkond kasvanud ja toimuvat rändepööret arvestades peaks see jätkuma.** Narva-Jõesuu lähistel Narva linnale kuuluvatel suvilaaladel on üha enam püsielanikke, kes soovivad teenuseid lähikonnast, mistõttu Narva-Jõesuu vajab täiendavaid kaubanduspindu, sh. ka paljude elanike poolt nõutud turgu, mis annaks juurde ka koha miljöole, ja teisi teenuseid.

2018. aasta aprillis oli Maksu- ja Tolliameti andmetel Narva-Jõesuu linnas kokku registreeritud ligi 400 ettevõtet, neist tegutsevad ehk töötajate või käibega 119 ettevõtet ning neist omakorda töötajatega 97 ettevõtet. Kokku oli linna ettevõtetes ca 1700 töökohta. Kõige enam ettevõtteid tegutses kaubanduses. Samas elektrienergiaga varustamise valdkonnas töötas ligi pool töötajatest (u 830). Majutuse ja toitlustuse 15 ettevõtet andsid tööd u 260-le ja avalikus halduses töötas ligi 220 inimest. Palgad võrreldes Eesti keskmiste palkadega olid tegevusalati üldjuhul oluliselt madalamad, mistõttu võib eeldada palkade ja vastavalt tulumaksu laekumiste kasvu.

**Põhjamaade Rivieraks nimetatud Narva-Jõesuus on ajalooline spaa-traditsioon ja tugevad turismiettevõtted:** Narva-Jõesuu Sanatoorium, Meresuu Spa & Hotel, Noorus Spa Hotel ja Liivarand SPA Hotel. Turismi arendamise eeldusteks on linna looduslik keskkond (liivarand, männimets), traditsioonid ja Peterburi linna lähedus. Siin on Eesti pikim liivane mererand, palju arendatavat maad ja võimalusi saada nii uusi turismiettevõtteid kui ka osikuid-suvikuid (osa- ja suveelanikke). Euroopa ja Eesti elanikkonna vananemine loob juurde nõudlust nii tervisedendusele kui ka tööturult taandujate elamusalade laienemisele. Seni on piirkonna suurim maaomanik Vabariigi Valitsus, mis seab maatehingute võimatuse või kohmakusega piirangud investeeringute saamisel. NJ evib seega olulist potentsiaali täiendava jõuka elanikkonna ja ka osikute-suvikute juurde saamisel. Läbi tuleb mõelda aga nende registreerimise ja maksustamise teemad.

Narva-Jõesuu **suurimaks väljakutseks, aga samas ka võimaluseks on suhted piirkonna suurettevõtete, ennekõike Eesti Energiaga,** kes soovib laiendada põlevkiviõlitootmist (samas toimub kaevandustasude vähenemine kuna kaevandamine liigub Alutaguse valda, ehkki saastamine jätkub NJ territooriumil). Eesti energia tegevusega kaasnevad ühelt poolt keskkonnariskid ja -saaste, mille eest vahetult mõjutatud Narva-Jõesuu elanikud peaksid saama õiglast kompensatsiooni, kuid samas luuakse ka uusi heapalgalisi töökohti, millega on Narva-Jõesuu võimalik saada uusi maksumaksjaid. Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) on teine Tallinnast juhitud asutus, mille tegevusel on olnud linna lähistel lageraideid tehes väga negatiivne mõju NJle. RMKga koostöös metsa säästlikult majandades ja võiks Narva-Jõesuu elukeskkond just arvestades matkaraadade jm taristu rajamist oluliselt paremaks saada. See on oluline hoida nimetatud ettevõtete-asutustega pidevat kontakti ning otsida osapooltele parimaid lahendusi.

NJ lasteaedades oli 2017/2018 õppeaastal 8 rühma 121 lapsega. Narva-Jõesuu kooli õpilaste arv on püsinud stabiilselt 130-140 õpilase vahel. Sinimäe põhikooli õpilaste arv viie aastaga enam kui kahekordistunud ning 17/18 õppeaastal oli õpilasi juba 93. **Tulenevalt positiivsest rändest ja NJ lasteasutuste heast mainest on lasteaialaste ja nooremate kooliklasside õpilaste arv kasvanud.** Seetõttu ei ole vaja lastega perede sisserännet täiendavat soodustada, kuna see võib viia täiendava kapitaalehituse vajadusele. Koolide ehituslik olukord on hea, vajalik on

mõningane jooksev remont. Peamiseks väljakutseks on noorte õpetajate saamine ja huvihariduse võimaluste laiendamine. Täiendavaid investeeringuid on vaja teha spordirajatistesse.

**NJ uueks suureks väljakutseks on Viivikonna ja Sirgala asulate sundliitmine.** Kunagised küllalt suured karjääriasulad on kahanenud vastavalt 58 ja 52 elaniku juurde, enamik maju on hüljatud ja taristu täielikult amortiseerunud. Nimetud asulate tuleviku jaoks on vajalik kompleksse sealsete elanikega läbi arutatud arenguplaani koostamine, mille teostamise ilmseks eelduseks on Vabariigi Valitsuse osalus.

**NJ taristu on valdavalt heas korras.** NJ linna vee- ja kanalisatsioonitaristut haldab AS Narva vesi. Vajalikud on veel täiendavate trasside rajamine nii nagu ka NJ teiste asulate trasside, aga ka üldine sadeveekanalisatsiooni, drenaaži ja eesvoolude korrastamine. NJ linna kaugküttepiirkonnas on teenusepakkuja AS Adven, rajamisel on puiduhakke kaugküttekatlamaja, millega liitub ka Narva-Jõesuu Sanatoorium. Olgina ja Sinimäe ja teiste asulate vee- ja soojateenust korraldab NJ kuuluv kommunaalettevõtte Vaiko AS. NJ linna liiklus- ja parkimisskeem, aga ka kõnniteede võrgustik vajab pärast kergliiklusteede olulist lisandumist uuendamist. Koostöös spaadega on teemaks promenaadi laiendamise ja rannaala keskkonna üldine parendamine. NJ külades vajavad jooksvat uuendamist ja rajamist külakeskused. Erinevate fondide toel peaks arenema ka sadamad ja lennuväli.

## Narva-Jõesuu visioon

Narva jõe suudme- ja rannaala rahvas räägib kahes keeles, nooremad ka juba kolmes keeles. Narvajõesuulane armastab oma kodu. Olgu see siis maja ja korter suvituslinnakeses või rannalähedases põllu- ja metsakülas. Kodu peab olema ilus ja selle ümbrus puhas ja looduslähedane. Kodust ei ole kaugel käia tööle Narva, Sillamäele või ka mujale. Narvajõesuulane on lahke – võõrustab hääl meelel külalisi Narvast ja Piiterist, Tallinnast ja Helsingist. Rahvast võiks juurdegi tulla: uusi spaasid, villasid ja pansionaate passib kenasti mändide vahele rajada. Siis saaks linnarahvas ka rohkem ja paremaid teenuseid. Nii et kuuldused Narva-Jõesuu ilust ja siinse rahva lahkusest võiks kaugemalegi kajada. 😊😊😊



### 3. Narva-Jõesuu arengukava 2025 strateegilised väljakutsed ja tegevused

Järgnev strateegiapeatükk võtab kokku Narva-Jõesuu (NJ) elanike küsitluse, volikogu komisjonides avalikel koosolekutel, ümarlaudadel tõstatatud ning Voore seminaril ja juhtrühmas täiendatud ja korduvalt läbi arutatud teemad. Peatüki struktuur põhineb juhtgrupis valitud kuuel **strateegilisel valdkonnal** (I-VI), milliste lõikes määratleti:

#### 1. strateegilised väljakutsed – peaesmärgid, mida saavutada ja mille teostuseks valiti

##### 1.1. tegevussuunad ja nende raames teostatavad

##### 1.1.1. tegevused, millest moodustub konkreetne tegevuskava.

Osad tegevused on juba koosolekutel välja pakutud, ehkki need vajavad olulist täpsustamist ja läbiarutamist, osad tuleb linnaametnikel veel konkretiseerida. Omavalitsuste koostöös tehtav peaks leidma kajastuse ka **maakonnastrateegias (ja on markeeritud punakaspruunilt)**. **Riiklikult tõstatavad teemad on antud lilla värviga**. **Üldplaneeringu teemad on esile tõstetud rohelisega ja meedias kõlada võivad teemad sinisega**.

#### I Ettevõtluskoostöö

Arvestades Narva-Jõesuu ja lähipiirkonna (suur)ettevõtteid, loodus- ja inimressursse on Narva-Jõesuu arvestatavad eeldused kaasata investoreid loomaks uusi töökohti ja parandamaks elukeskkonda. Sealjuures saab Narva-Jõesuu ettevõtluspoliitika ja vastava suhtekorralduse jagada kolme suunda:

- 1) loodusressursse valdavad ja töötlevad suurettevõtted ja riigiasutused, milliste Tallinna kontorite tegevust tuleb kohalikul kogukonnal ohjata;
- 2) spaad jt. suured turismiettevõtted ning kinnisvarainvestorid, kelle tegevuseks tuleb Narva-Jõesuu luua uusi võimalusi;
- 3) väikeettevõtted, keda on vaja tööhõive ja elukeskkonda rikastavate teenuste loomiseks ja kes vajavad tekkeks ja esmaseks laienemiseks avaliku sektori tuge.

#### 1. Õiglane hüvitis saaste ja keskkonnakvaliteedi halvendamise ja mainekahjude eest

*Eesti Energia (EE) kaevandustegevus ja kavad rajada uusi õlitehaseid loob piirkonnas lisasaasteallikaid ja keskkonnariske. Suurtööstuste laienemisega kaasnev piirkonna maine kahjustumine on probleemiks ka nende ettevõtetele endile kui soovitakse saada vajalikke töötajaid. Seega on vajalikud kompenseerivad meetmed, mis suunaks osa EE kasumist Narva-Jõesuu jt Ida-Virumaa omavalitsuste keskkonna- ja mainekahjude heastamiseks.*

- 1.1. Lülitada kaevandus- ja saastetasude teema Ida-Viru maakonnastrateegiasse, et kõik siinsed omavalitsused käituksid läbirääkimistel õlitehaste jt suurte saastavate tootmisüksuste rajamisel ühiselt ja ühtselt.
- 1.2. Teha ettepanekud ressursimaksu ümberjaotamiseks lähtuvalt saastekoormuse tekitamisest (Narva karjääri kaevandusala liigub Narva-Jõesuu alalt välja, kuid EE peamised saastavad üksused on just Narva-Jõesuu territooriumil).
- 1.3. Taotleda visuaalse reostuse kompenseerimist räämas tootmishoonete ja rekultiveerimata kaevandusalade eest.

## 2. Eraarendajatele täiendavate võimaluste loomine

Narva-Jõesuu territooriumi ettevõtete töötajad elavad valdavalt Narvas. Piirkonda kõrgemapalgaliste lisandumisega tuleb juurde ka neid, kes soovivad kolida elamutesse. Elanikkonna vananemisega kasvab järgmisel kahekümnel aastal kordades nõudlus suurlinnade eakate elanike elamute, pansionaatide ja hooldekoduse järele. 300 km raadiuse suurlinnaregioonides (Peterburis, Helsingis, Tallinnas ja Riias, kus elanikke kokku üle 10 miljoni) kasvab eakate arv ca miljoni võrra. Sealjuures on arendajate poolt selgelt eelistatud hea (loodus)keskkonna ja juba „sissetöötatud“ rikkalike teenustega piirkonnad, kellega, näiteks Lääne-Eesti linnadega, ollakse ka ilmses konkurentsisis.

### 2.1. Eramaaomanikega koostöös investeringuvõimaluste pakkumine:

- 2.1.1. Olgina ja Narva vahelise elamuala pakkumine arenduseks EE töötajale;
- 2.1.2. Eksklusiivsete eramualade rajamine (valgekraedele) 2021;
- 2.1.3. Pansionaatide arendusplaani 2023+;
- 2.1.4. Eraldi elurajoon(id)eakatele 2023+;
- 2.1.5. Veebiturundus;
- 2.1.6. Kinnisvaramessidel osalemine.

### 2.2. Tööstuspargi (endise Vaivara territooriumil) arendamine koostöös ettevõtjaga.

### 2.3. Omavalitsuse munitsipaalmaale omandamise ja selle arendamise ning eraomanikele müügi võimaldamise teema lisamine Ida-Viru maakonnastrateegiasse, tõstatada teema taas Eesti Linnade ja Valdade Liidus.

## 3. Kuurordi atraktiivsuse kasvatamine

Narva-Jõesuud tuntakse kuurordina. Keegi ei tule Narva-Jõesuusse ainult hotelli magama – ennekõike paelub sinne miljö. Nüüd, mil spaad on jalad alla saanud, on vajalik linna koordineeriv, ennekõike maakasutust, keskkonda ja Narva-Jõesuu identiteeti kujundav tegevus. Eraettevõtjate osalusel on ilmselt võimalik arvestatavate EAS ja KIK investeringutoetuse taotluste koostamine.

### 3.1. Rannaala väljaarendamine (sisend maakonna strateegiasse):

- 3.1.1. Maakasutuse tzoneeringu koostamine erinevatele sihtgruppidele;
- 3.1.2. Uue üldplaneeringu koostamine;
- 3.1.3. Vaikuse ala planeerimine 2 km ulatuses;
- 3.1.4. Suvelava ehitus;
- 3.1.5. Avaliku aastaringse käimla rajamine;
- 3.1.6. Muuli ehitamine;
- 3.1.7. Jõeäärse ala väljaarendamine (üldplaneeringu teema);
- 3.1.8. Sõtke jõe puhkeala väljaarendamise II etapi elluviimine.

### 3.2. Turismimagneti loomine erainvesteeringuna:

- 3.2.1. Näiteks rajada Baltimaade suurim veepark;
- 3.2.2. Era tuuminvestori leidmine;
- 3.2.3. Narva-Jõesuu LV teeb:
  - 3.2.3.1. planeeringu,
  - 3.2.3.2. leiab maa,
  - 3.2.3.3. tellib laste ujulatunde (Rakvere mudel).

### 3.3. Videokaamerate paigaldamine avaliku ruumi turvamiseks.

### 3.4. Osalemine Ida-Virumaa turismiklastri töös.



- 3.5. Kuursaali kui Narva-Jõesuu sümboli renoveerimine:
- 3.5.1. Võimalik partnerlus ettevõtja(te)ga (ja leppe saavutamine hiljemalt 2020);
    - 3.5.1.1. Glamurne restoran;
    - 3.5.1.2. Tantsusaal, kammerkontserdid;
    - 3.5.1.3. Turismiinfokeskus;
    - 3.5.1.4. Narva-Jõesuu muuseum;
    - 3.5.1.5. Majutus.
- 3.6. Väikesadamate ja slippide rajamine:
- 3.6.1. Projekt „Narva-Jõesuu linna sadama rekonstrueerimine“ (ujukai, slipp, ooteala, juurdepääsutee, heakorrad);
  - 3.6.2. Projekt „Väikesadamad iga 30 miili kaugusel – elavdatud veeturismi teenuste arendamine Soome lahe idaosas/30 Miili“ (sadamahoone, linnakai, tankla, WIFI tsoon, ohutusseadmed, ohutuskoolitus, veebileht);
  - 3.6.3. Viihalli (paadikuuri) sisetööde lõpetamine, territooriumi heakorrastus, juurdepääs jõe, kanalid, slipp (2019 projekteerimine);
  - 3.6.4. Kalasadama ehitus;
  - 3.6.5. Kalameeste küla loomine;
  - 3.6.6. Kalakeskuse (kalatoodete müük) ehitamine;
  - 3.6.7. Lustilaevaühenduse tagamine Narva - Narva-Jõesuu ja Toila vahel.
- 3.7. Terviseradade ja kergliikluste arendamine:
- 3.7.1. Sinimäele Põrguaukumäele valgustuse rajamine, jooksu- ja suusaradade väljaarendamine;
  - 3.7.2. Narva-Jõesuu linna kergliikluste projekteerimine ja rajamine, 1. etapp (J. Poska tn, Suur-Lootsi tn);
  - 3.7.3. Narva-Jõesuu linna kergliikluste projekteerimine ja rajamine, 2. etapp (Vabaduse tn, L. Koidula tn kuni lõpp-peatuseni);
  - 3.7.4. Narva-Jõesuu linna kergliikluste projekteerimine ja rajamine, 3. etapp (L. Koidula tn kuni Šiškini männini);
  - 3.7.5. Narva-Jõesuu linna kergliikluste projekteerimine ja rajamine, 4. etapp (Metsa tn, Kungla tn, Raja tn, Auga tn);
  - 3.7.6. Uues üldplaneeringus täpsustada kogu terviseradade ja kergliikluste võrgustikku.
- 3.8. Turismiettevõtete, osikute ja suvikute osalemine rannaala arendamisel ja korrastamisel:
- 3.8.1. Läbirääkimised ettevõtjatega rannaala arenduse teemal;
  - 3.8.2. Kampania korraldamine rannaala arenduse eesmärkide selgitamiseks;
  - 3.8.3. Turismimaksu kehtestamine nt. 2€ inimese ööbimiselt (eeldab seaduste muutmist);
  - 3.8.4. Maksimaalse maamaksu määra kehtestamine mitteresidentidele (eeldab seaduste muutmist).

#### 4. Teadliku kohaturunduse teostamine koostöös ettevõtetega

*Narva-Jõesuu maine on Eestis seni kahetine. Ettevõtted turundavad end eraldi, mistõttu ressursid killustub ja kampaaniad ei ole tõhusad.*

- 4.1. Narva-Jõesuu maine- ja turunduskava loomine koostöös ettevõtjatega (sh muuseumide turundus, turismikaardid ja –trükised, linna reklaam sihtturgudel).
- 4.2. Kultuurse kuurordi programmi ellukutsumine koostöös sündmuste korraldajatega.
- 4.3. Kaasajastatud kultuurimeemide tootmine nii Eesti kui ka Peterburi publikule:

- 4.3.1. Ajaloolised isikud: Šiškini mänd ja kolm karu, Severjanini lood;
- 4.3.2. Vene aristoktaatia lood;
- 4.3.3. Narva-Jõesuu oma loo väljatöötamine;
- 4.3.4. Militaarjaloo toote väljatöötamine;
- 4.3.5. Ajalooliste kultuuriinimeste mälestuste jäädvustamine (mälestusmärgid, skulptuurid);
- 4.3.6. Ajaloolis-kultuuriliste marsruutide väljatöötamine.
- 4.4. Muuseumide kordategemine ja laiendamine:
  - 4.4.1. Narva-Jõesuu muuseum viia üle uuele pinnale (Kuursaal?);
  - 4.4.2. Sinimäe muuseumi laiendamine sõjatehnika eksponeerimiseks;
  - 4.4.3. Ühise sihtasutuse loomine (Narva-Jõesuu, Sinimäe ja Sillamäe) koos muuseumide arendamise kontseptsiooni väljatöötamisega.
- 4.5. Keskne mainekujundus:
  - 4.5.1. Linna uue veebi koostamine;
  - 4.5.2. *Outdoor* meedia koordineerimine.
- 4.6. Sinimäe uue vaatetorni ja infokeskuse ehitamine (koostöös ettevõtjate ja KIKiga).
- 4.7. Lennujaama arendamine MTÜ poolt.
- 4.8. Maximas, Kuursaal või uues kaupluses turismi infopunkti loomine.

## 5. Elanikele vajalike teenuste lisamine

*Elanike seas üks nõutumaid teemasid oli turg, aga ka kaupluste valiku ja tankla rajamine. Linnavalitsus on seda mitmel korral pakkunud eraettevõtjatele võimalust turgu pidada, kuid see ei ole seni teostunud. Narva-Jõesuu elanike ja talu-kalameeste huvides on ilma vahendajateta kaubelda piima, kala, juurikate ja teiste saadustega. Turud elavdavad linnakeskusi ja on kõikjal Euroopas naasmas linnakeskkonda. Eestis on mitu turgu ja laata tekkinud kodanike initsiatiivina.*

- 5.1. Avaturu käivitamine:
  - 5.1.1. Kauplemiskoha ja -korra määramine;
  - 5.1.2. Elementaarse turuinventaari soetamine;
  - 5.1.3. Turukupja (ettevõtte või MTÜ, kes korraldab turu tegevust) konkurss ja rakendamine;
  - 5.1.4. Kala-liha külmllettide lisamine;
  - 5.1.5. Käivitada turu rajamise avalik arutelu (kohaliku lehes ja veebis).
- 5.2. Teise kaupluse (Coop) ja tankla „kutsumine“ 2019.
- 5.3. Tavandimaja ja krematooriumi ehitamine.
- 5.4. Raamatukogu renoveerimine või üleviimine teistesse ruumidesse, et kasutada linna ruume maksimaalselt.

## II Tondilosside kordategemine, planeeringud, heakord ja metsa kaitse

Suvislinnas on heakord esmase tähtsusega, mistõttu räämas objektide korrastamisele tuleb pöörata erilist tähelepanu. Samas on see ka täiendav argument omavalitsuse poolt karmimate regulatsioonide kehtestamisel.

## 6. Tondilossid korda!

*Narva-Jõesuu kahetise maine põhjustavad olulisel määral kasutamata ja lagunened hooned. Need peavad korda saama!*



- 6.1. Tondilosside kordategemiseks erinevate meetoditega tegevuskava koostamine:
  - 6.1.1. Kaardistus;
  - 6.1.2. Suhtlus omanikega, elanikega;
  - 6.1.3. Tagasi-väljaost;
  - 6.1.4. Omanike häbistamine, trahvimine 2019;
  - 6.1.5. **Tegevuskava lisamine maakonnastrateegiasse.**
- 6.2. Seikluspark-seiklusraja rajamine linnas
- 6.3. **Esitada avalik üleskutse koostööle tondilosside omanikele:**
  - 6.3.1. Alustada veebis ja Narva-Jõesuu oma lehes (nõ. omade vahel ja positiivses võtmes) omanikke teavitades diskusioon „Et mis seal võiks olla“;
  - 6.3.2. Kutsete saatmine võimalikele partneritele, kes võiks huvitatud olla kasutusest väljas olevate hoonete arendamisest.

## **7. Viivikonna ja Sirgala riikliku restruktureerimiskava koostamine**

*Viivikonna ja Sirgala (V&S) sundliideti Vabariigi Valitsuse otsusega NJga. Kohtla-Järve varasemate linnaosade enamuse maju on pärast karjäärade sulgemist hüljatud. Kahes asulas on elama jäänud veel sadakond inimest. Ilmselt ei ole nende asulate taastamine varasemal kujul reaalne ega otstarbekas. Narva-Jõesuu eelarves ei ole vahendeid, et varasemate aastakümnete taristuvajakut leevendada, mistõttu õiglase oleks siin lahendus leida keskvalitsuse finantseeritava programmi raames.*

- 7.1. Ülevaate koostamine V&S elanikest, hoonetest, teenustest.
- 7.2. Tegevusplaani koostamine:
  - 7.2.1. Osa elanike äratoomine NJsse, Olginasse?
  - 7.2.2. Viivikonna-Sirgala inimeste asenduspindade rajamine?
  - 7.2.3. Viivikonna keskosa renoveerimine?
  - 7.2.4. Cinevilla – IV filmifondi tegevuse võimalik rakendamine V&Ss ühe ideena?
- 7.3. Vee- ja kanalisatsiooni väljaaarendamine.
- 7.4. Tänavavalgustuse uuendamine.
- 7.5. Teede ja tänavate remontimine.
- 7.6. Lagunenud hoonete lammutamine.
- 7.7. **Lisada V&S tegevuskava koostamine ja rakendamine Ida-Virumaa strateegiasse.**

## **8. Jäätmekäitluse ja prügikogumise korrastamine**

*Narva-Jõesuu probleemiks on olnud metsaaluste prügistamine nii oma elanike kui eriti just Peterburi suvitajate poolt, kes ei ole Eesti reeglitest teadlikud. Korraldatud jäätmevedu käivitub 2018. Omaette teema, mida mitu linnakodanikku tõstatas, on lemmikloomade kalmistu - seni maetakse lemmikuid metsa või koduaedadesse. Et ka Narvas ja Sillamäel teadaolevalt lemmikloomade kalmistut ei ole, võiks see anda täiendava põhjuse Narva-Jõesuu külastamiseks hooajaväliselt.*

- 8.1. Elanike ja külaliste koolitamine kampaaniatega.
- 8.2. Lemmikloomade kalmistu rajamine.
- 8.3. Koerte jalutusplats, urnid.
- 8.4. Jäätmekava koostamine.
- 8.5. Jäätmete kogumispunkti-jaama rajamine.
- 8.6. Kompostväljaku rajamine.
- 8.7. Kodutute loomade varjupaik eraoperaatori poolt.

## 9. Mets ja pargid korda

Narva-Jõesuu pargid on võsastunud. Samas teostab RMK linnalähises metsas lageraideid, mis ei ole suvituslinna vahetus läheduses kohased.

### 9.1. Narva-Jõesuu parkide korrastamise tegevuskava koostamine ja Ida-Virumaa strateegiasse:

- 9.1.1. Narva-Jõesuu lastepargi rajamine;
- 9.1.2. Kuursaali pargi (Hele ja Pime park) korrastamine;
- 9.1.3. Tšaikovski lehtla rekonstrueerimine;
- 9.1.4. Tänavaaäärsete metsaalade korrastamine.

### 9.2. Riigimets võtta kohaliku kaitse alla.

## 10. Uue üldplaneeringu koostamine

Narva-Jõesuu kui ühinenud omavalitsus peab koostama uue ühinemisejärgse üldplaneeringu ning fookuseerida see investorite kaasamisele.

- 10.1. Olemasolevad ja lisanduvad elamurajoonide detailplaneeringud määratleda eri sihtgruppidele.
- 10.2. Heakskiidetud detailplaneeringud reklaamida investoritele koostöös maaomanikega.

## III Elanikkonna juurdekasvatamine

Elaniketa pole omavalitsust. Registris olevate elanike arvust sõltub olulisel määral KOV tulubaas. Kasvava elanikkonnaga KOVides on perspektiivi ja neisse tehakse meelsamini investeeringuid. Elanikkonna kasvatamine on strateegiline küsimus. Sellega seotud tegevused saab jagada lühi- ja pikavaatelisteks.

## 11. Elanike linnas aadressiga registreerimine

Elanike registreerimisega aga on eriti kiire, sest aasta lõpus kustutatakse aadressita elanikud registrist.

- 11.1. Kampaania korraldamine, et aadressita elanikud end Narva-Jõesuu registreeriks.

## 12. Pikaajalised elanikkonna kasvatamise meetmed

Üldjuhul tehakse elama asumise otsus erinevaid tegureid (nagu hind, miljö, kaugus töökohast ja teenustest) arvestades, aga see sõltub olulisel määral inimese elukaarest. Et Ida-Virumaa elanikkond vananeb eriti kiiresti, siis suureneb ka head ja rahulikku elukeskkonda väärtustavate elanike osakaal. Rida elamisväärsust soodustavaid meetmeid (uusarendused, paremad teenused, parem keskkond) kajastati juba eelmistes osades. Narva-Jõesuu on juba populaarne elamise ja puhkamise sihtkoht, mistõttu kinnisvara on siin oluliselt kallim.

- 12.1. Narva-Jõesuu korterituru mõjutamine täiendavate avalike rendipindade pakkumisega, et Narva-Jõesuu hindu langetada.
- 12.2. Töö imidžiga: maine parandamine (vt ka koostöö ettevõtjatega p. 4):
  - 12.2.1. Brändisündmuste pakkumine;



- 12.2.2. Elanikkonna kasvatamise ja käitumisharjumuste muutmiseks olulise info edastamiseks kohapeal elavate meediainimeste potentsiaali kasutamine.
- 12.3. Eesti- ja vene keelekeskkonna arendamine, kus võib mõlemaga ja lisaks veel ka inglise keelega hakkama saada:
  - 12.3.1. Teenindustevõtete töötajate keelekoolitused.
- 12.4. Külaplatside korrastamine ja uute loomine (LEADERist):
  - 12.4.1. Soldina;
  - 12.4.2. Vaivara.

## IV Haridus ja lapsed

Narva-Jõesuu kooliealiste laste arv on hakanud taas mõnevõrra kasvama, seda ennekõike Sinimäel, mis tagab koolide ja lasteaedade stabiilse arengu. Esialgu puudub vajadus uusehituseks. Peamiseks probleemiks on noorte õpetajate ja erialaspetsialistide nappus. Omaette teema on ka laste transport, seda eriti huvihariduse tagamisel.

### 13. Õpetajaid ja tugispetsialiste tuleb juurde saada

*Narva-Jõesuu haridusvaldkonna peamine probleem on (noorte) õpetajate ja erialaspetsialistide vähesus. Noortele ei ole pakkuda vabu heas seisukorras üürikortereid ja nii kinnisvara kui ka rendipinnad on noorele spetsialistile liiga kallid.*

- 13.1. Vajaduse ja võimaluste väljaselgitamine:
  - 13.1.1. Koostada ülevaade vajaminevatest õpetajatest ja spetsialistidest;
  - 13.1.2. Koostada ülevaade Narva-Jõesuust pärit noortest, kes õpivad ülikoolides;
  - 13.1.3. Selgitada ennekõike spetsialistide ja huviõpetajate olemasolu Sillamäel ja Narvas, keda saaks palgata osaajaga.
- 13.2. Noorte õpetajate ja erialaspetsialistide motivatsioonipaketi rakendamine:
  - 13.2.1. Koostada väljastpoolt kutsutavate õpetajate ja spetsialistide nimekiri;
  - 13.2.2. Pakkuda soodusüüriga korterit;
  - 13.2.3. Taotleda riiklikku lisatasu keelekümbluse koolis ja eesti kodukeelega õpilaste õpetamise eest;
- 13.3. [Taotleda keelekümbluskeskkonna arendamise kaudu lisavahendeid.](#)

### 14. Koolid korda ja spordiväljakuid juurde!

*Koolide ehituslik olukord on hea ja vajalikud on jooksvad remondid.*

- 14.1. Sanitaarremondid Narva-Jõesuu koolis ja lasteaias ning Olgina lasteaias.
- 14.2. Spordi- ja mänguväljakute rajamine:
  - 14.2.1. Skate park Narva-Jõesuu kooli juurde;
  - 14.2.2. Staadionid ja universaalspordiväljakud Olginasse, Sinimäele, Narva-Jõesuusse;
  - 14.2.3. Talviti liuväli Narva-Jõesuus;
  - 14.2.4. Laste mänguväljakute ehitamine ja kordategemine asumites.
- 14.3. Muusikakooli tegevuse laiendamine Olginasse ja Sinimäele (leida ruumid).

### 15. Ühise noorsootöösüsteemi loomine

*Viimase ajani ei ole kuigi aktiivset noorsootööd viljeletud, mis ei ole ilmselt soosinud Narva-Jõesuu atraktiivsust noorte seas.*

- 15.1. Noortekeskuste harukontorite avamine Olginas ja Sinimäel (ruumid olemas):

- 15.1.1. Noortejuhtide palkamine;
- 15.1.2. Ruumide kohandamine;
- 15.1.3. Inventari hankimine.
- 15.2. Huvihariduse ja -tegevuse mitmekesistamine:
  - 15.2.1. Olemasolevat tegevuskava uuendada;
  - 15.2.2. Vaivara seltsimaja korda teha ja enam kasutada;
  - 15.2.3. Koolide avamine ringitööks õhtuti.
- 15.3. Malevate korraldamine ja noorte töö toetamine.

## **16. Transpordikorralduse parandamine lastele ja õpetajatele**

*Ühinemisjärgselt ei ole transpordikorraldus kooliõpilastele piisav.*

- 16.1. Koolitranspordi korraldamine Narva-Jõesuu, Sirgala, Viivikonna, Olgina, Sinimäe ja väiksemate külade lastele:
  - 16.1.1. Maakonnaliinide ja nende graafiku korrigeerimine.

## **V Hoolekanne ja sotsiaaltöö: heaolu ja teenuste tagamine**

Narva-Jõesuu kõrge kinnisvarahind tähendab probleeme vähekindlustatud elanikele, näiteks üksikutele eakatele, kes ei suuda üüri maksta. Vaja on enam sotsiaalpindu. Seoses sundliitumisega tuleb Narva-Jõesuul kanda hoolt ka Viivikonna ja Sirgala elanike eest, kus osades lagunevates majades ei ole enam elamiseks sobilikke tingimusi. Narva-Jõesuu on oma värskelt renoveeritud hooldekodu, mis tagab kohaliku vajaduse, kuid et piirkonnas võib eeldada hoolekandeteenuse vajaduse olulist kasvu, siis võiks ehk koostöös teiste Ida-Virumaa omavalitsustega mõelda varem kavandatud lisakorpuse väljaehitamisele, mis viiks kohamaksumuse veelgi alla.

## **17. Sotsiaalpindade uuendamine ja juurde ehitamine.**

*Narva-Jõesuul on puudu sotsiaalpindadest, olemasolevad on halvas seisukorras. Samuti on vaja pakkuda korralikke elamispinde kutsutavatele noortele spetsialistidele.*

- 17.1. NJ munitsipaaleluruumide programmi koostamine ja sidumine riikliku üürimajade programmiga (lisada maakonnastrateegiasse).
- 17.2. Üürimaja(de) rajamine: projekt „Narva-Jõesuu üürielamu ehitamine“.
- 17.3. Sotsiaalimaja(de) ehitamine.
- 17.4. LV kinnistute müügist võiks saada lisavahendid.

## **18. Sotsiaalteenuste tugisüsteemi arendamine.**

*Elanikkonna vananemisega suureneb nõudlus sotsiaal- ja sealjuures erihoolekandeteenuste järele.*

- 18.1. Riigi tugiisiku teenuste täiendamine, seni puuduvad:
  - 18.1.1. Noore pere nõustamine,
  - 18.1.2. Võlanõustamine,
  - 18.1.3. Psühholoog.
- 18.2. Eakate igapäeva elu tugiteenuste tagamine:
  - 18.2.1. Narva-Jõesuu Hooldekodu arendamine;
  - 18.2.2. Vanurite päevakeskuste loomine;
  - 18.2.3. Avahoolduse arendamine;



- 18.2.4. Kohandatud sotsiaaltranspordi teenuse arendamine.
- 18.3. Hooldekodu jooksev remont (SA omavahenditest).
- 18.4. Erivajadusega inimestele juurdepääsuteede rajamine (avalike asutuste ja kodude kohandamine).
- 18.5. Erihoolekande kohtade vajaduse ja järjekordade prognoosi koostamine (lisada maakonna strateegiasse)
- 18.6. Laste ja perede heaolu profiili koostamise tellimine.

## VI Taristu

Taristu alla kuuluvad energiavõrgud, torud, teed ja tänavad, transport ja liikluskorraldus. Siin ei ole suuri vajakajäämisi va. Viivikonna ja Sirgala taristu, mida ei ole aastakümneid uuendatud. Narva-Jõesuu veeteenust korraldavad linna osalusega asutused ja NJ linna soojamajandus on ümberkorraldamisel puiduhakkele. Toimuvad kavandatud laiendused-ümberkorraldused ja jooksvad remondid. Juurdepääs E20le on remondis ja kergliiklustee Narva on valmimas. Maakondlikke tasuta bussiliine korraldab Ida-Viru Ühistranspordikeskus. Hobilennujaam areneb ka omasoodu ja lustisõidudki said suvel jõe peal käima.

### 19. Vee- ja kanalisatsioonitrasside lisamine, soojatrasside remont

*Narva-Jõesuu vee- kanalisatsioonisüsteeme uuendati Narva vee korraldamisel ühtsusfondi vahenditest, kuid osa piirkondi on veel välja ehitamata.*

- 19.1. Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni kava täitmine kokkuleppel Narva Veega.
- 19.2. Vilde tn kuue korterelamu soojatrasside remont.
- 19.3. Sadevee äravoolusüsteemide täiendamine.
- 19.4. Drenaažisüsteemide puhastamine.
- 19.5. Aiandusühistute üldkasutatavate puurkaevude puhastamine.

### 20. Linna miljöö parandamine

- 20.1. Tugi eraomanike ja ühistute hoonete renoveerimisel
  - 20.1.1. Abi andmine ühistutele KREDEXi renoveerimistaotluste vormistamisel.
  - 20.1.2. Koolitus hoonete miljöövärtuslikust renoveerimisest.
- 20.2. Narva-Jõesuu linna sauna renoveerimine.
- 20.3. Olgina sauna renoveerimine.
- 20.4. Linna esindusväljaku rajamine.

### 21. Liikluse korraldamine

*Narva-Jõesuu suvituslinna liiklust ja parkimist on ohutuse ja külaliste rahulolu tagamiseks ennekõike just hooajal vaja nutikalt korraldada. Praegune parkimise ühtne tsoon seda ei võimalda ja korraldus pahandab külastajaid.*

- 21.1. Liikluskorralduse kava koostamine:
  - 21.1.1. Märkide ja künniste lisamine;
  - 21.1.2. Parema käe reegli laialdasem rakendamine liikluse rahustamiseks;
  - 21.1.3. Taotleda E20 70 km/h piirangut Olginas ja Sinimäel.
- 21.2. Parkimise ümberkorraldamine:
  - 21.2.1. Uuring parkimistsoonide määramiseks;
  - 21.2.2. Vabade platside sättimine parkimiseks;

- 21.2.3. Parkimisinfo korrastamine ja uuendamine;
- 21.2.4. Karavaniparkla loomine eraoperaatori poolt;
- 21.2.5. Olgina parkla remont.
- 21.3. Tänavavalgustuse uuendamine:
  - 21.3.1. Projekt "Narva-Jõesuu linna tänavavalgustuse taristu renoveerimine" (II taotlusvoor);
  - 21.3.2. Elavhõbevalgustite välja vahetamine säästlikemate vastu.
- 21.4. Paigaldada linna ristmikele tänavasildid.
- 21.5. Bussiliini loomine Sillamäe-Viivikonna-Sirgala, Sinimäe-Narva-Jõesuu vahel.

## **22. Linnavalitsuse uus hoone**

*Linnavalitsuse praegune hoone on kitsas, kohati ebafunktsionaalne ja kulukas pidada. Samuti napib lähikonnas parkimisruumi. Kokku on praegu kasutuses 1810 m<sup>2</sup>, koos apteegi ja perearstikeskusega 2020 m<sup>2</sup>.*

- 22.1. Linnavalitsuse uue adminhoone projekteerimine uues keskses.
- 22.2. Linnavalitsuse uue hoone ehitustööd.
- 22.3. Praeguse LV hoone lammutamine ja ala korrastamine.



## 4. Eelarvestrateegia 2019-2022

Narva-Jõesuu linna eelarvestrateegia on 2019-2022 aasta eesmärkidega finantsprognosis, mis esitab tegevustulud ja -kulud, investeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Narva-Jõesuu linna finantsseisust ja prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistsenaariumid, et teha kaalutletud otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia esitab andmed Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kinnitatakse volikogu poolt esitamiseks rahandusministeeriumile.

### 4.1. Eesti toimekeskkonna ülevaade

Rahandusministeeriumi 2018. aasta kevadise majandusprognoosi järgi kasvas Eesti majandus aastatel 2013–2016 keskmiselt u 2% aastas. 2017. aastal toimus majanduskasvu laiapõhjaline kiirenemine: palgatulu ja kasumid kasvasid enamikes valdkondades, töötus vähenes ja tööjõupuudus süvenes. Kui tööealise elanikkonna vähenemist on senimaani kompenseerinud kasvav huvi tööturul osaleda, siis alates 2019. aastast on Eesti tööturu sisemised ressursid ammendunud ning hõivatute arv hakkab langema. Keskmise palga kasv on 2018. aastal 7%, aga kesk-pikas perspektiivis alla 6%. Tarbijahinnad kasvavad aastakeskmiselt paar protsenti (tabel 1).

Tabel 1 Majandusnäitajate prognoos (Rahandusministeerium)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SKP reaalkasv	4,9%	4,0%	3,2%	3,0%	2,9%	2,9%
Tarbijahinnaindeks	3,4%	2,9%	2,3%	2,7%	2,5%	2,5%
Hõive kasv	2,2%	0,8%	0,5%	0,0%	-0,3%	-0,3%
Tööpuudus	5,8%	5,8%	6,2%	6,3%	6,5%	6,8%
Keskmine kuupalk (€)	1 221	1 307	1 381	1 457	1 540	1 628
Palgakasv	6,5%	7,0%	5,7%	5,5%	5,7%	5,7%

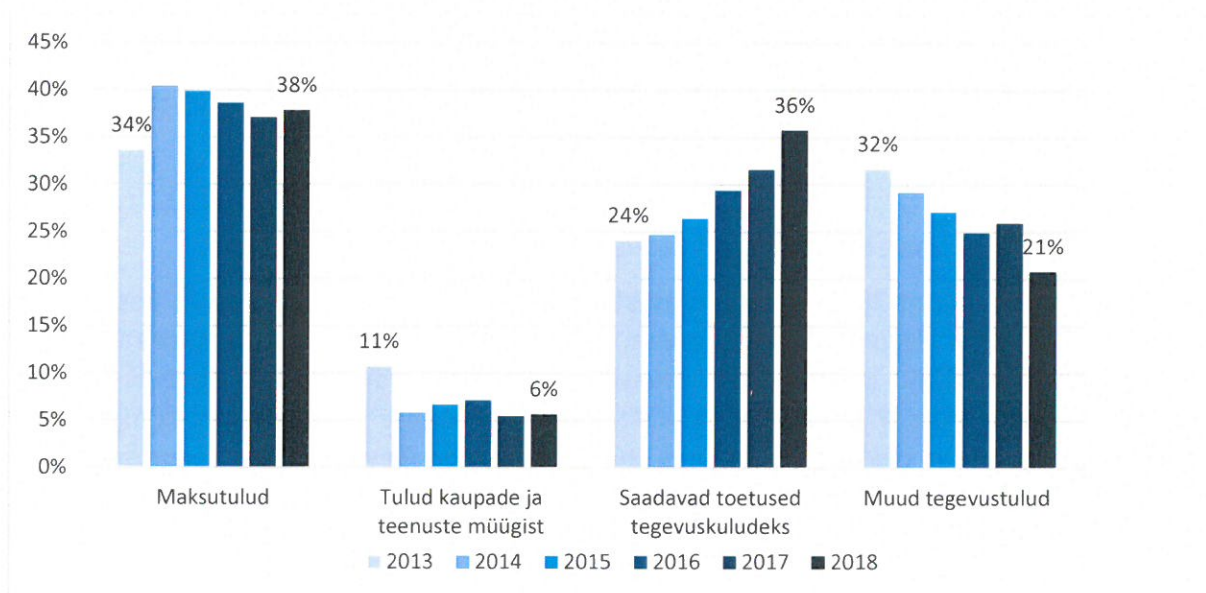
Kui ehitusvaldkonnas oli 2017. aastal arvukalt valitsuse tellimusi ja ka erasektor oli aktiivne (mis tekitas pingelise olukorra tööjõuga ja kergitas hindu), siis järgnevatel aastatel sellises mahus valitsuse tellimusi ette näha ei ole ning ehituskonjunktuur rahuneb.

### 4.2. Narva-Jõesuu linna põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFs-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud. Maksumaksjad moodustavad 35% Narva-Jõesuu linna elanikkonnast ja 55% tööealisest elanikkonnast. Narva-Jõesuu 2018. aasta eelarve põhitegevuse tulud on eeldatavalt 7,7 miljonit eurot ja põhitegevuse kulud 7,3 miljonit eurot, st põhitegevuse tulemit on u 0,4 miljonit eurot. Eeldatavalt on eelkõige üksikisiku tulumaksu laekumine suurem ja eelarvestrateegias arvestatakse prognoositavast 3% võrra suurema laekumisega.

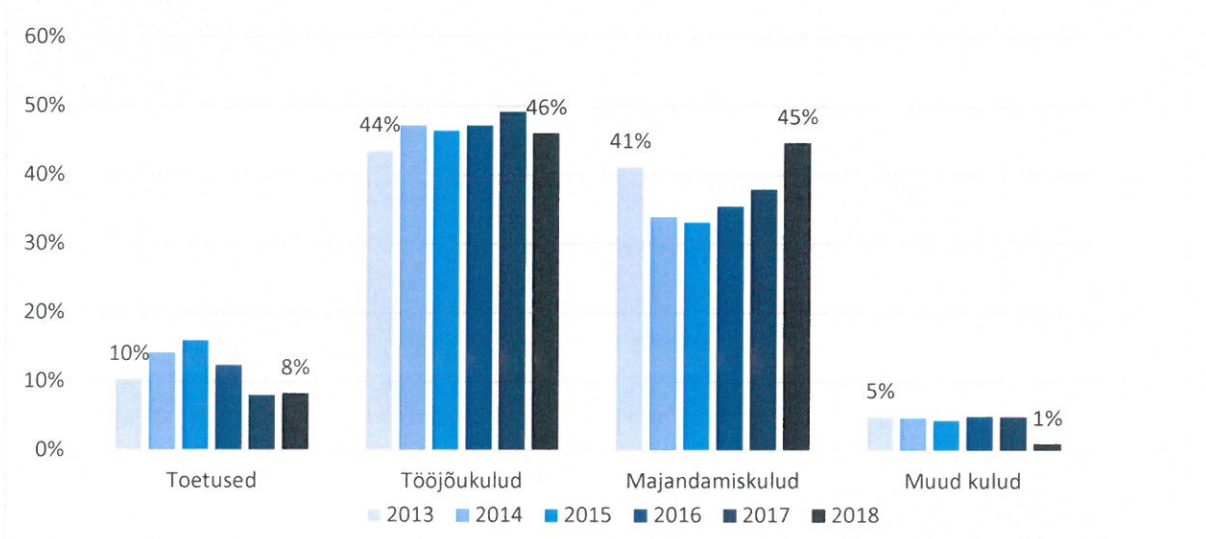
Maksutulud moodustavad ligi 40% eelarve tuludest, toetusfondi eraldis on u 1,5 miljonit ja tasandusfondi eraldis ligi 1 miljon eurot. Viimase viie aasta jooksul on oluliselt muutunud tulude

struktuur. Kaevandamisõiguse tasu ja laekumine vee erikasutusest ehk ressursitasude osakaal eelarves on kahanenud 32%-lt 21%-le. 2018 a. planeeritud laekumine on kokku u 1,6 miljonit eurot, sellest 75% vee erikasutusest. Samuti on kahanenud kaupade ja teenuste müügitulude osakaal. Suurenenud on toetuste ja mõnevõrra ka maksutulude osakaal. Nn omatulude osakaal on 2013.a. 76%-lt kahanenud 2018.a. 64%-le (Eesti keskmine on 70%), millega on vähenenud eelarve paindlikkus (joonis 1).



Joonis 1. Põhitegevuse tulud 2013-2018 (Rahandusministeerium)

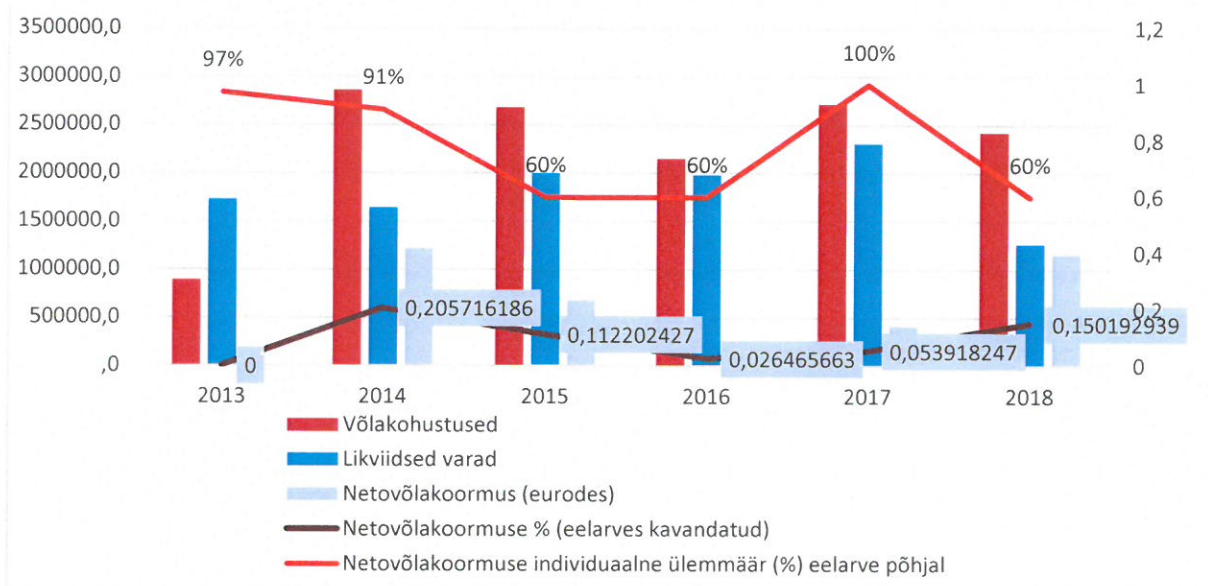
Põhitegevuse kulud eelarvestraategias on tulenevalt KOFS-i regulatsioonist: 1) antavad toetused, mida on 0,6 miljoni euro väärtuses, ja 2) muud tegevuskulud. Kuludest 46% moodustavad personalikulud ja majandamiskulud 45%. Tööjõukulude osakaal eelarves on 2013-2018 pisut suurenenud, enam on kasvanud majandamiskulude osakaal (joonis 2). Eeldatavalt kujuneb personali ja majandamiskulude täitmine mõnevõrra väiksemaks.



Joonis 2 Põhitegevuse kulud 2013-2018 (Rahandusministeerium)



2018. aasta alguses oli linnal võlakohustusi u 2,7 miljonit eurot ja likviidseid vahendeid 2,3 miljonit euro väärtuses. Linna netovõlakoormus oli u 5% ja 2018. aasta eelarves likviidsete vahendite jäägi vähenemisega võib see kasvada.



Joonis 3 Võlakohustused ja likviidsed varad 2013-2018 (Rahandusministeerium)

2008 ja 2017 aastate võrdluses on maksumaksjate arv rahvaarvu kasvu toel püsinud stabiilne. 2009-2017 on Narva-Jõesuu linna elanike sissetulekud kasvanud Eesti keskmisest tagasihoidlikumalt: keskmine brutotulu oli 2017. aastal 14% madalam (956 eurot kuus samas kui Eesti keskmine oli 1085 eurot kuus). Kuigi aastati on olnud kõikumisi kasvab linna tulumaksu laekumine perioodi kokkuvõttes samal tasemel keskmise palga kasvuga.

Strateegia vaates iseloomustab tulude planeerimist pigem konservatiivsus.

Tabel 2 Põhitegevuse tulud (2018-2022).

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
<b>Põhitegevuse tulud kokku</b>	<b>7 844 367</b>	<b>7 886 027</b>	<b>8 129 681</b>	<b>8 352 146</b>	<b>8 584 551</b>
Maksutulud	3 052 192	3 176 742	3 301 597	3 437 869	3 580 546
sh tulumaks	2 650 000	2 774 550	2 899 405	3 035 677	3 178 354
sh maamaks	297 192	297 192	297 192	297 192	297 192
sh muud maksutulud	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	434 717	452 106	470 642	489 938	510 026
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 754 958	2 654 679	2 754 942	2 821 839	2 891 480
sh tasandusfond	979 382	900 000	936 000	936 000	936 000
sh toetusfond	1 507 100	1 567 384	1 631 647	1 698 544	1 768 185
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	268 476	187 295	187 295	187 295	187 295
Muud tegevustulud	1 602 500	1 602 500	1 602 500	1 602 500	1 602 500

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- tulumaksu laekumise kasv on demograafilisest olukorrast tulenevalt protsendi võrra madalam rahandusministeeriumi prognoositavat palgakasvust, riigi poolt kohalikele omavalitsusele eraldatava tulumaksu protsendi võimaliku suurenemist ei arvestata;
- maamaksu laekumine ei muutu, kehtima jäävad olemasolevad maksumäärad, maa korraldust ei toimu;

- muude maksutulude laekumine (parkimistasu, reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks) ei muutu;
- tulud kaupade ja teenuste müügist ja toetusfondi eraldis suurenevad igal aastal rahandusministeeriumi prognoositud palgakasvu (50%) ja tarbijahinnaindeksi (50%) kombineeritud muutuse võrra;
- muud tegevustulud suurenevad võrdselt tarbijahinnaindeksi kasvuga;
- muud saadavad toetused tegevuskuludeks ja laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ei muutu;
- toetusfondi laekumised on eelarvestatud aastani 2020 ja edasi jääb sellele tasemele.

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2022 9% võrra u 8,6 miljoni euroni.

Tabel 3 Põhitegevuse kulud (2018-2022).

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
<b>Põhitegevuse kulud kokku</b>	<b>6 973 276</b>	<b>7 151 866</b>	<b>7 211 966</b>	<b>7 326 879</b>	<b>7 475 123</b>
Antavad toetused tegevuskuludeks	601 176	601 176	601 176	601 176	601 176
Muud tegevuskulud	6 372 100	6 550 690	6 610 790	6 725 703	6 873 947
sh personalikulud	3 300 000	3 300 000	3 382 500	3 473 828	3 567 621
sh majandamiskulud	3 000 000	3 178 590	3 156 190	3 179 775	3 234 226
sh muud kulud	72 100	72 100	72 100	72 100	72 100

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- personalikulud jäävad aastal 2019 eelneva aasta tasemele, ning seejärel suurenevad aastaks kolme protsendi võrra vähem kui rahandusministeeriumi riikliku keskmise palgakasvu prognoos;
- majandamiskulud jäävad aastal 2019 eelneva aasta tasemele ning järgnevatel aastatel suurenevad aastaks ühe protsendi võrra vähem kui rahandusministeeriumi tarbijahindade kasvu prognoos. Perioodil 2019-2022 lisanduvad majanduskuludele arengukava tegevuskavaga planeeritud ühekordsete tegevuste kulud (kokku u 450 000 eurot) ;
- antavad toetused tegevuskuludeks jäävad 2018. aasta tasemele.
- muud kulud on esitatud reservfondi mahus.

Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2022 7% võrra u 7,5 miljoni euroni. Omavalitsuste ühinemise järgselt vaadatakse senine rahastamise üle leidmaks kokkuhoiukohti.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Eelarvestrateegia perioodil ületavad tulud kulusid igal aastal ning tulemi suhe tuludesse suureneb, saavutades 2022ndaks suhte 13%.

Tabel 4 Põhitegevuse tulem (2018-2022)

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 844 367	7 886 027	8 129 681	8 352 146	8 584 551
Põhitegevuse kulud kokku	6 973 276	7 151 866	7 211 966	7 326 879	7 475 123
<b>Põhitegevuse tulem</b>	<b>871 091</b>	<b>734 161</b>	<b>917 715</b>	<b>1 025 268</b>	<b>1 109 428</b>
Tulemi suhe tuludesse	11,1%	9,3%	11,3%	12,3%	12,9%



Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, et kasvatada linna investeerimisvõimet. Põhitegevuse tulemi maksimeerimisel (kui tulemi suhe tuludesse ületab 16%) on netovõlakoormuse ülempiiriks 100% põhitegevuse tuludest. Püstitatud prognoosieelduste püsimisel on see võimalik saavutada aastaks 2026.

#### 4.3. Investeerimis- ja finantseerimistegevus

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOF-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil investeeringuid Narva-Jõesuu linn nii omavahendite, ühinemistoetuse kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeerimistegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge. Investeeringute tarbeks mõeldud ühinemistoetus sisaldub 2018 ja 2019 aastate real kui põhivara soetamiseks saadavad sihtfinantseeringud.

Tabel 5 Investeerimistegevus (2018-2022)

Investeeringud	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
01 Üldised valitsussektori teenused	0	0	144 000	0	0	144 000
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0	0
04 Majandus	2 301 063	1 150 000	460 000	360 000	60 000	4 331 063
05 Keskkonnakaitse	0	95 000	590 000	570 000	70 000	1 325 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	23 820	730 000	1 230 000	1 030 000	30 000	3 043 820
07 Tervishoid	0	0	0	0	0	0
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	0	60 000	600 000	700 000	500 000	1 860 000
09 Haridus	6 000	356 000	106 000	56 000	6 000	530 000
10 Sotsiaalne kaitse	0	50 000	62 000	1 050 000	50 000	1 212 000
<b>KÕIK KOKKU</b>	<b>2 330 883</b>	<b>2 441 000</b>	<b>3 192 000</b>	<b>3 766 000</b>	<b>716 000</b>	<b>12 445 883</b>
sh toetuse arvelt (saadav sihtfinantseerimine)	1 432 130	1 067 000	1 185 500	1 550 000	0	5 234 630
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	898 753	1 374 000	2 006 500	2 216 000	716 000	7 211 253

Linnavara müügist ei ole tulusid ette nähtud. Võimalikku linnavara müüki käsitletakse erakorralise tuluna ning võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Strateegiaperioodi investeeringud kokku on ligi 12,5 miljonit eurot, sellest peamise moodustavad majandusvaldkonna objektid. Muu rahastuse osakaal projektides on kavandatud 44%. Investeeringud objektide lõikes on määratud arengukava tegevuskavas.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse tulenevalt KOF-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) laenude võtmine; 2) võetud laenude tagasimaksmine.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused. Netovõlakoormuse ülemäär võib seaduse järgi olla kuni 100% põhitegevuse

tuludest, 2017 aasta lõpuseisuga oli linna netovõlakoormus u 5% ja selle ülemmäär 100%, 2018. aasta lõpul eeldatavalt vastavalt 5% ja 66%. Narva-Jõesuu linna prognoositav põhitegevuse tulem võimaldab investeringute elluviimist, aga et linna ei ole käesoleval hetkel suuri rahalisi reserve, siis tuleb investeringute katteallikaks võtta ka uusi kohustusi.

2018. aasta alguse seisuga oli linnal 3 laenu kogumahuga 2,7 miljonit eurot. Laenude refinantseerimine (10-aastaseks perioodiks) on majanduslikult tasuv juhul kui intressimäär (ilma euribor-ta) jääb alla 0,75%. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 1,8 miljonit eurot ja tasuda kohustusi summas 1,5 miljonit eurot. Uute laenude puhul on oluline, laenu tagasimakseperiood ei ületaks investeringu kasulikku eluiga ja intresside (mis hetkel on madalad) kasvu risk ei jääks pikale perioodile. Seetõttu on arvestatud, et 10 aastase tagasimaksega laenudega, intressimäär 1,0%, esimesel aastal põhiosa tagasimakseid ei toimu.

Olemasolevate ja uute laenude intressikulud sisaldavad intressimäära ja euribori väärtuses 0,00%.

*Tabel 6 Finantseerimistegevus (2018-2022)*

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Finantseerimistegevus	-259 937	-261 095	37 754	1 203 229	-464 623
Kohustuste võtmine (+)	0	0	300 000	1 500 000	0
Kohustuste tasumine (-)	-259 937	-261 095	-262 246	-296 771	-464 623
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-219 393	-776 664	-1 069 217	-18 352	-98 032
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 087 052	1 310 388	241 171	222 819	124 787
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 457 927	2 196 832	2 234 587	3 437 816	2 973 192

Iga eelarvestrateegia aasta lõpu seisuga on planeeritud likviidseid vahendeid vähemalt 100 000 eurot mahus. Vajadusel aitab aastasiseselt finantsjuhtimiseks vajaliku paindlikkuse tagada arvelduskrediit.

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et strateegia tulud on planeeritud pigem konservatiivselt. Et võimalike investeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alataitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoormus, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt või näiteks personalikulude kiiremaks kasvaks.

*Tabel 7 Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr*

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	370 875	886 444	1 993 416	3 214 997	2 848 406
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 226 546	4 731 616	5 506 287	6 151 607	6 656 566
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 855 671	3 845 172	3 512 871	2 936 610	3 808 160
Netovõlakoormus (%)	5%	11%	25%	38%	33%
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	67%	60%	68%	74%	78%

Linna netovõlakoormus strateegiaperioodil suureneb, kuid ei ületa lubatavat ülemmäära.

#### 4.4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin

Eelarvestrateegia arvestab ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksusi. Narva-Jõesuu linnal on kaks sõltuvat üksust:

- Vaivara Sinimägede SA
- KA Vaiko AS



Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat metoodikat.

Tabel 8 Sõltuvate üksuste konsolideeritud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormus 2018-2022

Sõltuvad üksused kokku	2018 eeldatav täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 388 366	1 420 298	1 458 646	1 495 113	1 532 490
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 096 718	1 121 942	1 152 235	1 181 041	1 210 567
Põhitegevustulem	291 648	298 356	306 412	314 072	321 924
Investeermistegevus kokku (+/-)	0	0	0	0	0
Eelarve tulem	291 648	298 356	306 412	314 072	321 924
Finantseermistegevus (-/+)	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	291 648	298 356	306 412	314 072	321 924
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	773 270	1 071 626	1 378 038	1 692 109	2 014 033
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	113 937	113 937	113 937	113 937	113 937
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0%	0%	0%	0%	0%

Arvestusüksuse konsolideeritud eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormus vastavad KOFS-i normatiividele.

Tabel 9 Konsolideeritud näitajad 2018-2022

Narva-Jõesuu linn	2018 eeldatav täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	9 232 733	9 306 325	9 588 327	9 847 259	10 117 041
Põhitegevuse kulud kokku	8 069 994	8 273 808	8 364 201	8 507 919	8 685 690
Põhitegevustulem	1 162 739	1 032 517	1 224 126	1 339 340	1 431 351
Investeermistegevus kokku	-830 547	-1 249 730	-2 024 686	-2 246 849	-742 836
Eelarve tulem	332 192	-217 213	-800 560	-907 509	688 515
Finantseermistegevus	-259 937	-261 095	37 754	1 203 229	-464 623
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	72 255	-478 308	-762 805	295 720	223 892
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 860 322	2 382 014	1 619 208	1 914 928	2 138 820
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 571 864	2 310 769	2 348 524	3 551 753	3 087 129
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	729 315	1 636 825	948 310
Netovõlakoormus (%)	0%	0%	8%	17%	9%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	6 976 434	6 195 100	7 344 756	8 036 038	8 588 108
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	76%	67%	77%	82%	85%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 976 434	6 195 100	6 615 441	6 399 214	7 639 798

Tundlikkusanalüüsis on hinnatud olukorda, kus kavandatud eelarvetulude maht osutub väiksemaks või kohustuste intressikulud suuremaks võrreldes strateegia eeldustega.

Tabel 10 Tundlikkusanalüüsi stsenaariumid

Stsenaarium	Muutus	Kokkuhoiu vajadus omavalitsus	Kokkuhoiu vajadus arvestusüksus
Tulude aastane kasv on väiksem	2%	700 000	Puudub
Tulude aastane kasv on väiksem	4%	1 600 000	Puudub
Intressimäär on suurem	3%	300 000	Puudub

Kokkuvõttes peab Narva-Jõesuu linn strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Narva-Jõesuu linna finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil ellu viia arengukavas planeeritud investeeringud väärtuses 12 miljonit (sh kaasrahastus u 5 miljonit) eurot. Linna põhitegevuse tulemi suureneb 13% põhitegevuse tuludest ja laenukoormus tõuseb 5%-lt 33%-

ni. Kui kasvatada laenukoormust enam, siis on vajadusel võimalik enam investeerida. Teisalt lähtuvad väliskeskonnast palgasurve ja hinnatõus, mis võivad kaasa tuua vajaduse suurendada pigem tegevuskulusid. Linna eelarve on tundlik väliskeskonna muutustele, mistõttu eelarvetulude võimalikule vähenemisele võib olla vaja reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiu või investeerimisega omatulude asemel laenudega. Laenukoormuse ja intresside kasv võib kaasava tuua ka intresside olulise suurenemise.



LISAD



## **NARVA-JÕESUU LINNA ARENGUKAVA LISA 1: TOIMEKESKKONNA ANALÜÜS**



## 1. Linna paiknemine ja asustus

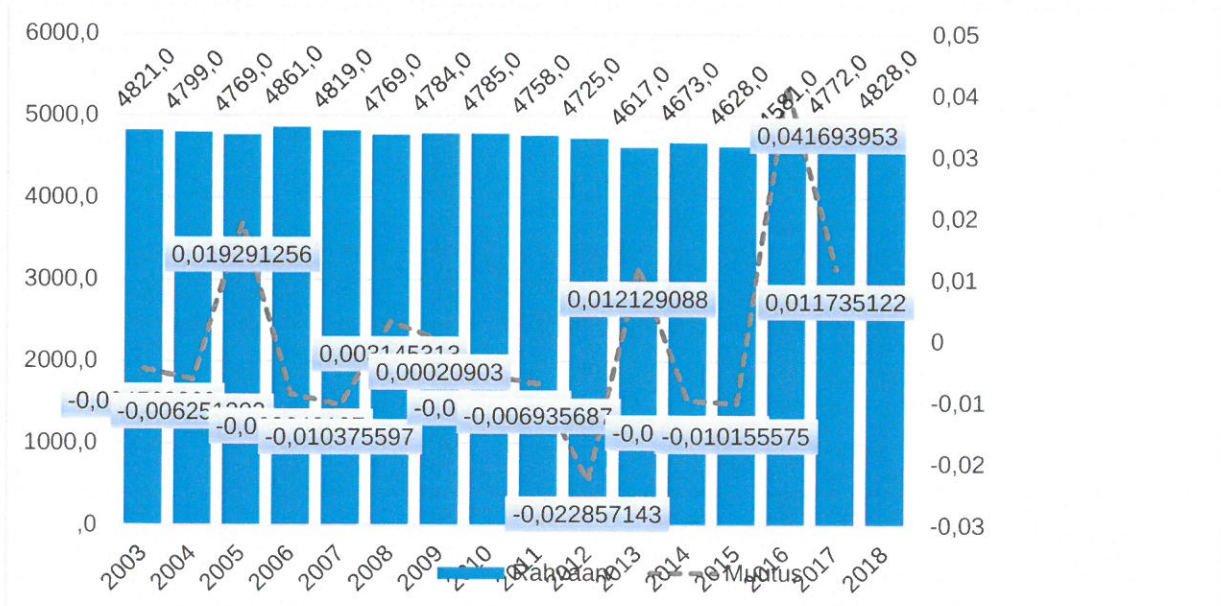
Ligi 5 000 elanikuga Narva-Jõesuu linn asub Kirde-Eestis Ida-Viru maakonnas. Narva-Jõesuu ümbritseb maakonna suurimat Narva linna ja selle suvilaenklaave. Naaberomavalitsused on läänes Sillamäe linn ja Toila vald ning lõunas Alutaguse vald. Põhjas piirneb linn Soome lahe rannikuga, idas Narva jõe ja riigipiiri taga Vene Föderatsiooniga. Narva-Jõesuu linna kaugus Tallinnast on u 205 km, Tartust u 175 km ja St Peterburist u 170 km. Narva-Jõesuu linn moodustus 2017. aastal toimunud haldusreformi tulemusel Narva-Jõesuu linna (u 2 900 elanikku) ja Vaivara valla (u 1900 elanikku) ühinemisel.

Narva-Jõesuu linna pindala on 404,7 km<sup>2</sup> ja asustustihedus 11,8 in/km<sup>2</sup>. Kui linnalise ala territoorium on 10,2 km<sup>2</sup> ja asustustihedus ligi 300 inimest ruutkilomeetril, siis ülejäänud linnas on asustustihedus alla 5 in/km<sup>2</sup>, suured, metsa-, soo- ja karjäärialad on asustamata. Ida-Viru maakonna omavalitsusüksusest on Narva-Jõesuu linn nii pindalalt kui ka rahvaarvult üks väiksemaid. Narva-Jõesuu linnas on 23 asustusüksust – 1 linn, 2 alevikku ja 20 küla. Enam kui pool elanikkonnast paikneb administratiivkeskuses Narva-Jõesuu linnas, külades kokku elab vähem kui veerand elanikest.

2016. a. lõpus kehtestatud Ida-Viru maakonnaplaneeringus 2030+ määratud hierarhia järgi on Narva-Jõesuu linn asustusüksusena piirkondlik keskus, kus pakutakse kodukohta lähedal esmavajalikke ja mõningaid kvaliteet-teenuseid teenuseid. Kogu linna territooriumi peamiseks keskuseks on Narva linn, kuhu linna elanikud liiguvad tööle ja erinevaid teenuseid tarbima, läänepoolsele osale ka Sillamäe linn ja maakonnakeskus Jõhvi.

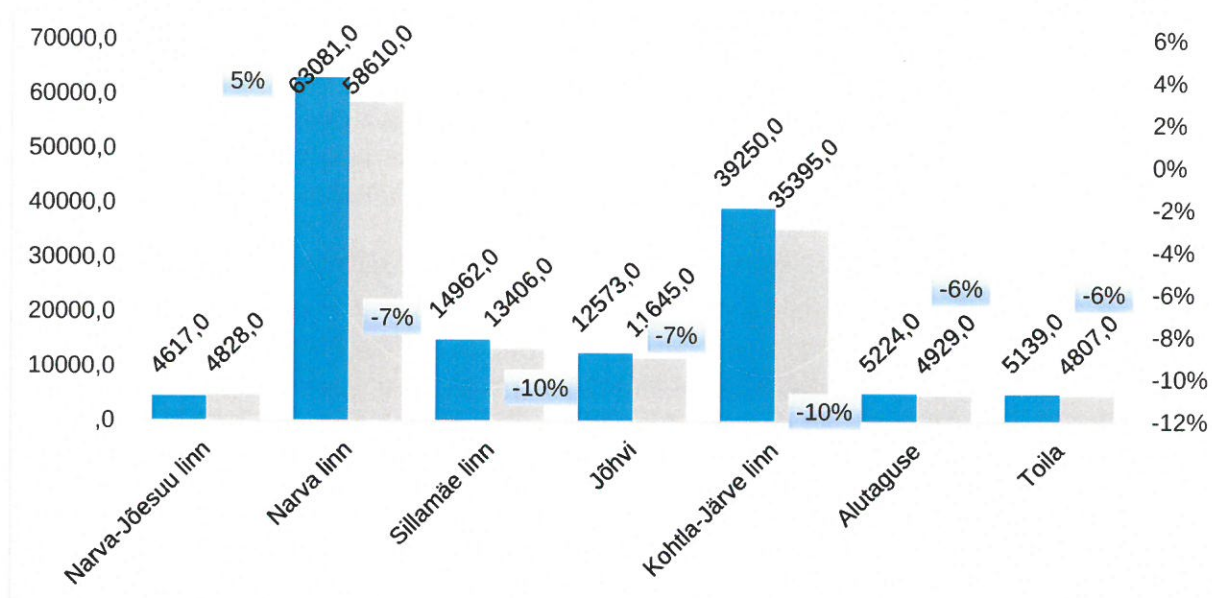
## 2. Rahvastik

Narva-Jõesuu linnas elas rahvastikuregistri andmetel 2018. aasta alguse seisuga 4828 inimest, maakonna elanike arv kokku oli u 142 000. Viimasel viieteistkümnel aastal on elanike arv Narva-Jõesuu linnas püsinud stabiilsena ja viimastel aastatel kasvanud (joonis 1).



Joonis 1. Rahvaarv Narva-Jõesuu linnas 2003-2018 (rahvastikuregister)

Narva-Jõesuu linn on võrreldes maakonna teiste suuremate omavalitsustega ainuke, kus rahvaarv on viimasel viiel aastal kasvanud (joonis 2).



**Joonis 2.** Rahvaarv ja rahvaarvu muutus referentsomavalitsustes 2013-2018 (Allikas: Rahvastikuregister)

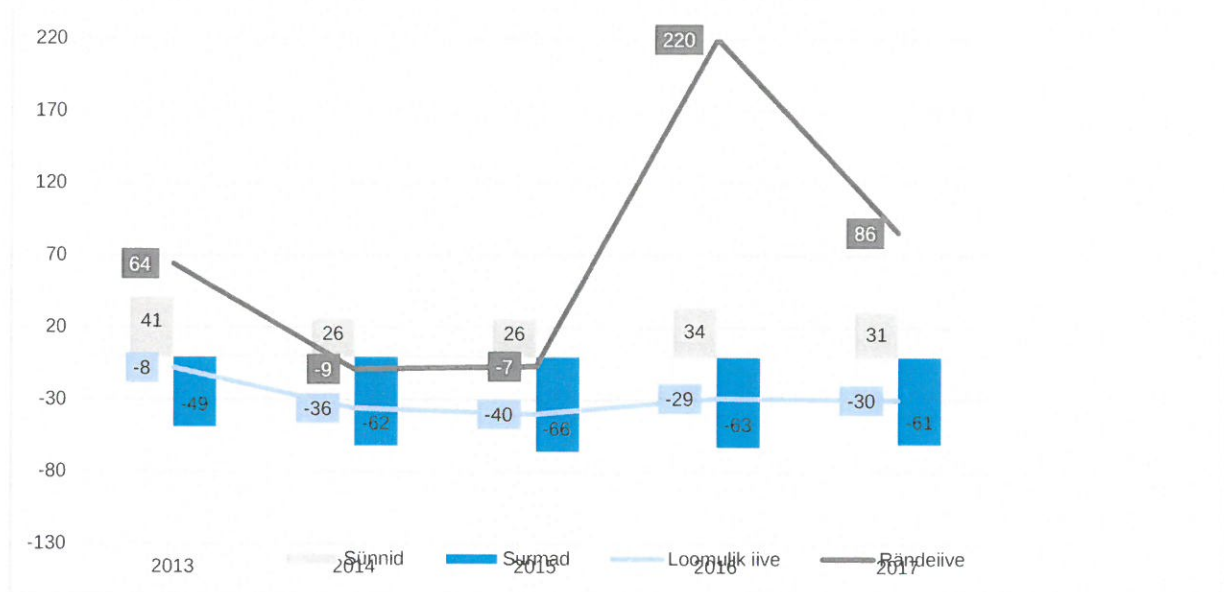
Rahvaarvu on viimasel viiel kasvanud enamikus asustusüksustest (tabel 1). Narva-Jõesuu linna rahvaarvu vähenemine on seletatav asjaoluga, et omavalitsuste ühinemisel kanti ilma täpse elukoha aadressita linnakodanikud registris reale „omavalitsuse täpsusega“. Rahvaarvu suurenemise üheks põhjuseks on samuti Sirgala ja Viivikonna lisandumine, mis eelnevalt kuulusid Kohtla-Järve linna koosseisu.

**Tabel 1.** Rahvaarv ja rahvaarvu muutus Narva-Jõesuu linna asustusüksustes (Rahvastikuregister)

Asustusüksus	Rahvaarv 2013	Rahvaarv 2018	Muutus 2013-2018	Osakaal rahvastikust 2018
<b>Kokku</b>	<b>4617</b>	<b>4828</b>	<b>211</b>	
Narva-Jõesuu linn	2896	2749	-147	56,9%
Olgina alevik	515	510	-5	10,6%
Sinimäe alevik	359	404	45	8,4%
KOV täpsusega	39	174	135	3,6%
Vaivara küla	165	173	8	3,6%
Kudruküla	100	104	4	2,2%
Soldina küla	89	86	-3	1,8%
Peeterristi küla	50	58	8	1,2%
Viivikonna küla		58	58	1,2%
Puhkova küla	44	55	11	1,1%
Perjatsi küla	55	53	-2	1,1%
Sirgala küla		52	52	1,1%
Laagna küla	38	50	12	1,0%
Sõtke küla	48	47	-1	1,0%
Mustanina küla	37	42	5	0,9%
Auvere küla	23	37	14	0,8%
Vodava küla	22	29	7	0,6%
Hundinurga küla	16	27	11	0,6%
Tõrvajõe küla	31	27	-4	0,6%
Arumäe küla	23	26	3	0,5%
Udria küla	25	22	-3	0,5%
Hiiemetsa küla	17	19	2	0,4%
Meriküla	16	19	3	0,4%
Pimestiku küla	9	9	0	0,2%

Loomulik iive on Narva-Jõesuu linnas olnud negatiivne, samas on rändeiive olnud kõikumine ning nt 2016. aastal lisandus 220 ja 2017. aastal 86 elanikku (joonis 3).

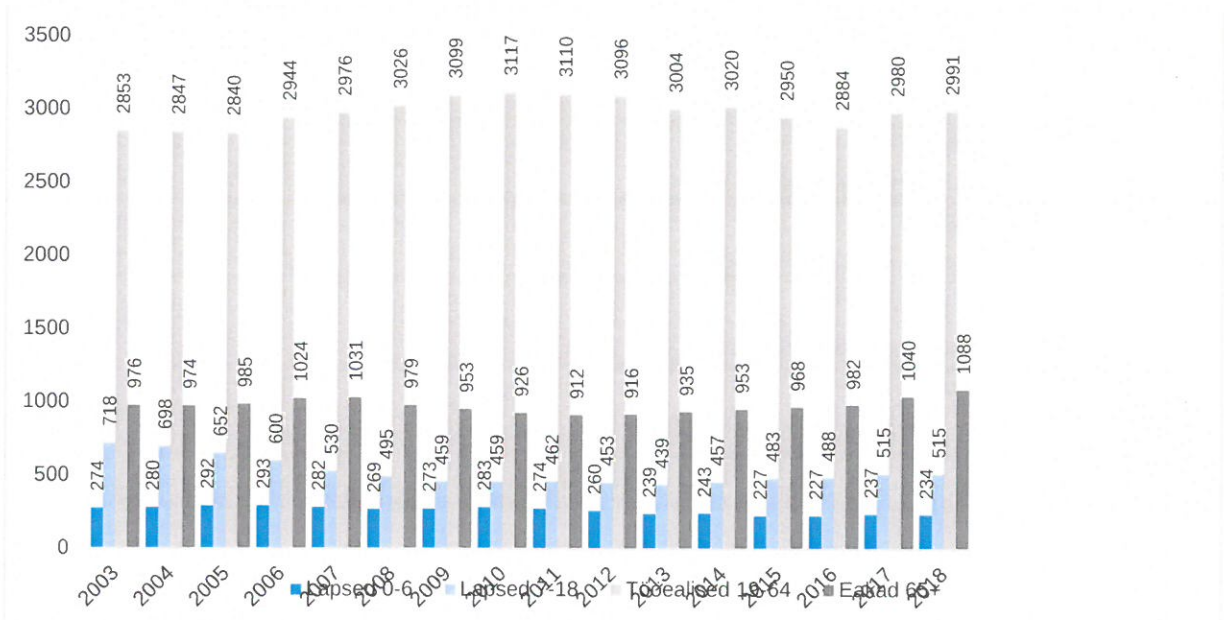




**Joonis 3** Loomulik- ja rändeive aastatel 2013-2017 (Rahvastikuregister)

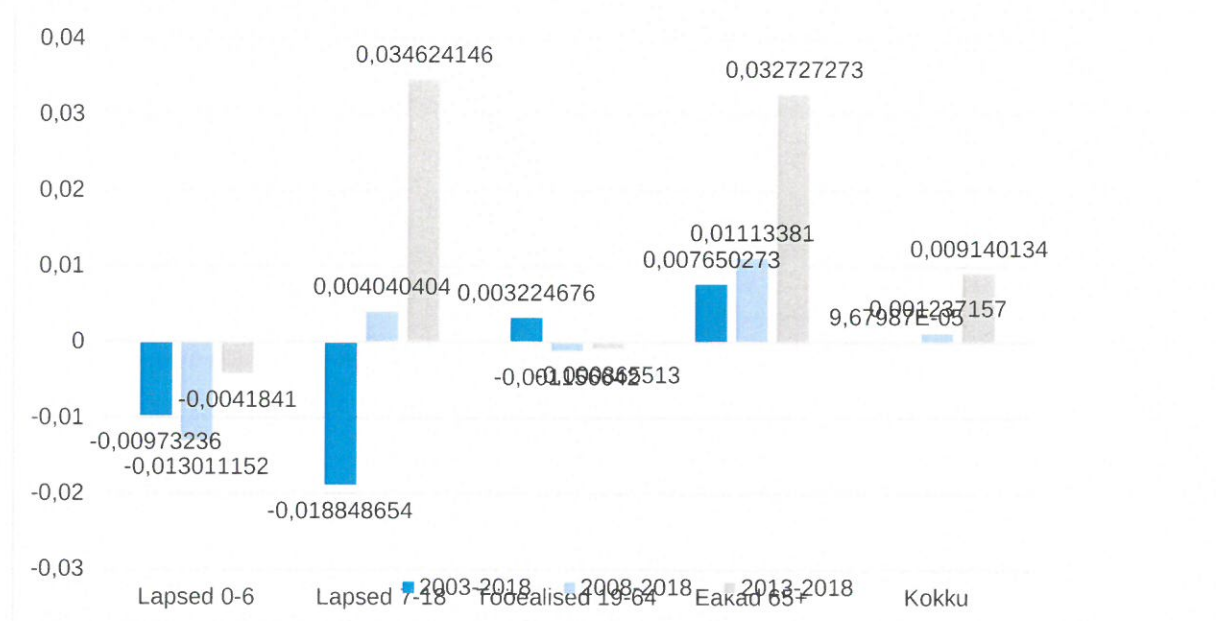
Perioodil 2013-2017 on aastas keskmiselt sündinud 32 last ja surnud 60 inimest ehk loomuliku iibe tulemusena on rahvaarv vähenenud u 28 elaniku võrra aastas. Summaarne sündimuskordaja on allpool rahvastiku taastevõime taset. Samas rändeive tulemusel on aastakeskmiselt lisandunud u 70 elanikku.

Viimase viieteistkümne aasta muutused peamistes vanuserühmades on välja toodud joonisel 4. Nooremate vanuserühmade (0-6 ja 7-18 aastased) arvukuse langus on viimastel aastatel peatunud - koolieas laste arv on viimasel viiel aastal pööranud isegi väikesele tõusule. Vaatlusperioodi algusaastatel kasvanud tööealiste arvukus on alates 2010. aastast sajakonna inimese võrra vähenenud. Eakate (vanuses 65 ja enam) arv on samas sajakonna inimese võrra suurenenud.



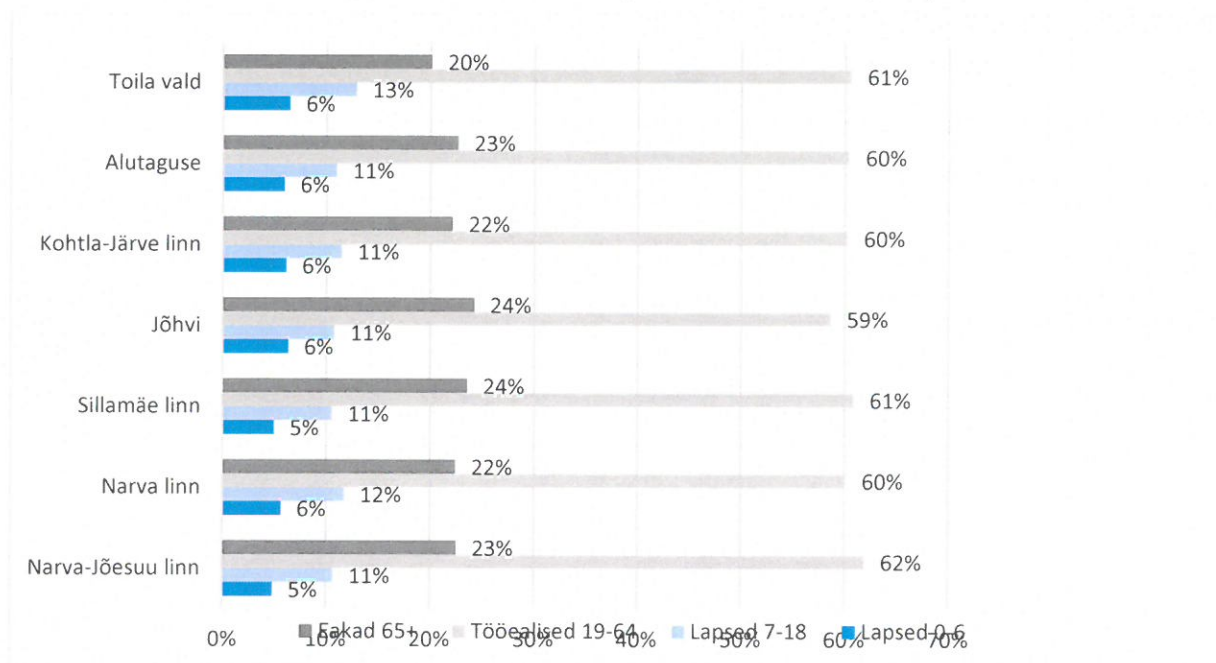
**Joonis 4.** Elanike arv ja aastane muutus vanuserühmades 2003-2018 (Rahvastikuregister)

Rahvaarvu aastakeskmine protsentuaalne muutus vanuserühmades erinevatel perioodidel ajavahemikus 2003-2018 näitab täpsemalt joonis 5.



**Joonis 5.** Aastakeskmine muutus vanuserühmades perioodidel vahemikus 2003-2018 (Allikas: Rahvastikuregister)

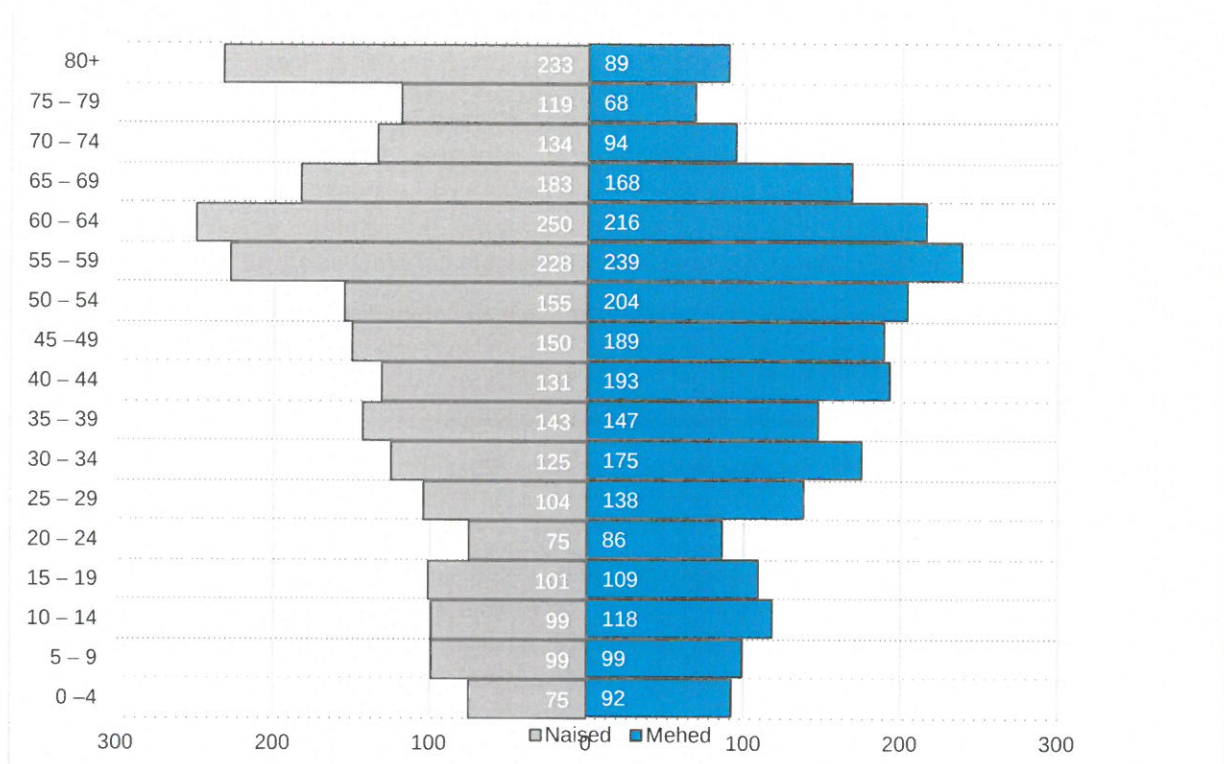
Elanike vanuseline struktuur võrrelduna naaberomavalitsuste ja maakonna suuremate linnadega on sarnane (joonis 6). Narva-Jõesuu linnas on enim tööjõudist elanikkonda (62%).



**Joonis 6.** Peamised vanuserühmad endistes omavalitsustes (andmed seisuga 01.2017, rahvastikuregister)

Rahvastiku soolis-vanuseline jaotus Narva-Jõesuu linnas tervikuna on välja toodud joonisel 7. Elanikkonna vanuseline struktuur on raskuskeskmega vanemates vanuserühmades (alates 55-69 eluaastast). Ehk tegemist on vananeva rahvastikuga, kus eakate arvukus hakkab lähiaastatel nii suhtes muudesse vanuserühmadesse kui ka absoluutväärtuses kiirelt kasvama.





**Joonis 7.** Rahvastiku soolis-vanuseline jaotus Narva-Jõesuu linnas seisuga 01.01.2018 (Allikas: Rahvastikuregister)

Kuigi tervikuna on meeste ja naiste arv peaaegu tasakaalus, siis vanuses 10-59 on meeste arv vanuserühmasid läbivalt mõnevõrra suurem. Alates 60. eluaastast on tulenevalt erinevast keskmisest elueast enam naisterahvaid.

Laste põlvkonnad on väiksemad kui vanemate põlvkonnad. Arvestades sündimuskordajat, tulevikus sündide arv eeldatavalt langeb. Noorema vanusegrupi arvukusest sõltub nõudlus alushariduse ja üldhariduse teenuse järele, ehk vajadus nii lasteaia- kui ka koolikohtade arvu osas perspektiivis eeldatavalt langeb. Tööealise elanikkonna suuremaid vanuserühmad 55-64 eluaastat on enam kui kaks korda arvukamad tööturule sisenevatest vanuserühmadest (10-19), mis toob kaasa maksumaksjate arvu vähenemise. Kasvab sotsiaalteenuseid vajavate eakate arvukus ja nende osatähtsus rahvastikus.

Rahvastiku dünaamikast lähtuvad on linna arengu jaoks olulised väljakutsed vajadus lähimal kümnendil enam tähelepanu pöörata teenuste osutamisele eakale elanikkonnale ja maksumaksjate arvu vähenemine. Linna laste arvu kasvust tulenevat nõudluse suurenemist alus- ja üldhariduse järele pole oodata.

### 3. Elukeskkond

#### Looduskeskkond ja avalik ruum

Narva-Jõesuu linn ulatub Soome lahe rannikumadalikult põhjas Alutaguse madalikule lõunas. Valla idaküljel voolab Eesti veerohkeim Narva jõgi. Pinnamood on valdavalt tasane, maastikke ilmestavad peamiselt metsad, lõunapool kaevandus- ja tootmistegevuse tagajärjed ning põhjas Soome lahe rannik: rand ja rannamännikud.

60% (u 24 tuhat ha) maakatastrisse kantud kõlvikutest on metsamaa, haritavat maad on 8% (u 3,3 tuhat ha), looduslik rohumaa moodustab 6%, õuemaad 4% ja muu maa 16% linna pindalast. Maa sihtotstarbe

järgi on ligi 80% maatulundusmaa ja võrreldes Eesti keskmisega on oluliselt kõrgem mäetööstusmaa (4,7%) ja riigikaitsemaa (1,2%) osakaal

Ligi kolmandik linnaloodus- ja elukeskkonnast on otseselt või kaudselt mõjutatud põlevkivi kaevandamisest ja töötlemisest. Linna lõuna- ja edelaosa hõlmavad üleriigilise tähtsusega põlevkivimaardla 2 Estonia Ja Sirgala kaeväljad. Kaeväljadel paiknevatest karjääridest on suur osa juba ammendunud ja suletud ning põlevkivi kaevandamine on liikumas järk-järgult lõuna suunas Alutaguse valla territooriumile. Lisaks kaevandatakse Kirikuküla karjääris liiva.

Keskonnaohtlikest objektidest on linnas 4 reoveekogumisala ja 16 paikset saasteallikat, sh:

Eesti Energia AS karjäär, elektrijaam ja õlitehas Auvere külas

EcoPRO AS Vaivara Ohtlike Jäätmete Käitluskeskus Auvere külas

Orica Eesti OÜ lõhkematerjalide tootmise tehas Mustanina külas

10 katlamaja.

Looduslikud järved linna territooriumil puuduvad, pais- ja tehisjärvi on 7 – suurim neist Sõtke (Sillamäe ülemine paisjärv). Samuti paikneb linna idaküljel Narva jõel Eesti suurim paisjärv Narva veehoidla. Vooluveekogudest on suurem osa väikesed ojad ja põlevkivikaevandamise käigus rajatud kraavid. Valda läbivad viis loodusliku jõge on kõik lühikesed, pikim neist Mustajõgi (32km).

Kuigi linnaterritooriumile jääb kas täielikult või osaliselt 1 looduskaitseala (Auga) ja hoiuala, 4 maastikukaitseala, ligi 190 kaitsealuse liigi leiukohta ja mõned kaitsealused üksikobjektid, on kaitsealuse maa osakaal linna kogupindalast võrreldes Eesti (4,4%) ja Ida-Viru maakonnaga (2,6%) marginaalne (0,2%, 69 ha).

Linna territooriumil on 11 ehitismälestist (sh Narva-Jõesuu sanatooriumi peahoone, kuursaal ja mitmed suvilad), kümme ajaloo- (Vabadussõja mälestussambad) ja arheoloogiamälestist (peamiselt ohvrikivid). Narva-Jõesuu Püha Vladimiri kirikus on enam kui 80 kunstimälestist.

Keskuste ja külade vaateid ja maastikke rikuvad mitmes kohas hooldamata ja/või poollagunenud elu- ja tootmishooned. Eriti terav on probleem Sirgala ja Viivikonna külades.

Linna ruumilise arengu suundumused määravad uue üldplaneeringu valmimiseni (eeldatavalt 2021. aastal) kehtivad ühinenud omavalitsuste planeeringud vastava territooriumiosa kohta.

## Vesi ja kanalisatsioon

Linna territooriumil asuvad reoveekogumisalad ja veeteenuse osutajad on:

AS Narva Vesi - Narva-Jõesuu linn

AS KA Vaiko – Olgina ja Sinimäe alevikus ning Vaivara, Soldina ja Kuduruküla küla

Narva-Jõesuu linn on Narva Vesi AS üks aktsionäridest ja AS KA Vaiko ainuomanik.

Olgina ja Sinimäe aleviku reovesi suunatakse kohalikesse puhastitessse. Narva-Jõesuu linna ja Kuduruküla reovesi suunatakse reoveepumplast Narva-Jõesuu ja Narva linna vahelise survetrassi kaudu Narva linna reoveepuhastisse. Vaivara külas tekkiv reovesi kogutakse kogumismahutitesse ning purgitakse lähi- piirkonnas asuval suuremale puhastile (Sillamäe reoveepuhasti). Soldina ja Auvere külas ühiskanalisatsioon puudub.

Valdavale osale elanikkonnast on kraanivesi tagatud. Piirkondades, mis paiknevad reoveekogumisaladel, kuid kus puudub ühiskanalisatsioonisüsteem, peavad reovee kogumiseks olema veetihedad kogumiskaevud. Hajaasustuses kasutatakse põhjavett ja lokaalseid puhastuslahendusi. Linn osaleb hajaasustuse programmis.



Valdav osa vee- ja kanalisatsioonisüsteemidest on rekonstrueeritud. Oma veevõtu- ja puhastussüsteemid on ka suurematel tootmisettevõtetel.

ÜVK arendamise ja rekonstrueerimise aluseks on Narva linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2008-2020 ja Vaivara valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2016-2028.

#### Energia- ja jäätmemajandus

Narva-Jõesuu linna kaugküttepiirkonnas on teenusepakkuja AS Adven. Soojuse tootmine toimub maagaasil töötavas täisautomaatses katlamajas. Linna omandis olev ligi 5 km pikkune kaugküttevõrk on antud ettevõttele kasutamiseks aastani 2039. Katlamaja on heas korras ja valdav osa torustikest on rekonstrueeritud. Soojamajanduse arengukavaga on kavandatud rajada kaasaegne kaugküttekatlamaja, milles kütusena kasutatakse puiduhaket ning Narva-Jõesuu Sanatooriumi liitmine kaugküttevõrguga.

Olgina kui Sinimäe katlamajad ja soojusvõrgud kuuluvad kommunaalettevõttele KA Vaiko AS ja on 2014 aastal sõlmitud lepinguga antud 12 aastaks rendile osahingule SW Energia. Mõlemas katlamajas kasutatakse põhikütusena maagaasi ning reservkütusena põlevkiviõli. Olgina aleviku soojusvõrgu kogupikkus on 709 m, millest rekonstrueeritud on u 80% ja Sinimäe aleviku soojusvõrgu pikkus on 912 m, millest rekonstrueeritud on enam kui 70%. 2018. aastal plaanib ettevõtte Olgina katlamaja üleviimist hakkepidule.

Linna omandis hooneid on aastate jooksul rekonstrueeritud energiatõhusamaks. Eraldi probleemiks on asjaolu, et osa asustusüksuste asuvatest korterelamutest on renoveerimata ning nende energiatõhusus on madal.

Soojamajanduse arendamise vajadused on määratud dokumentides Narva-Jõesuu linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026 ja Vaivara valla soojamajanduse arengukava 2015-2025.

Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja Narva-Jõesuu linnas asustusüksusena on Ekovir OÜ ja endise Vaivara valla territooriumil Ragn Sells AS. Ohtlike- ja liigiti kogutud jäätmeid on võimalik ära anda jäätmejaamdes Narva ja Sillamäe linnas. Linnas ja teistes suuremates asulates on paigaldatud avalikud paberi ja papi ning pakendikonteinerid.

Tuleviku jäätmehoolduse arendamist käsitletakse põhjalikumalt Narva-Jõesuu linna jäätmekavas.

#### Teed ja ühistransport

Narva-Jõesuu linna läbivad olulisemad riigiteed on põhimaantee nr. 1 Tallinn – Narva ja tugimaantee nr. 91 Narva - Narva-Jõesuu – Hiitemetsa ning mitmed kõrval- ja tugimaanteed.

Kohalike teid, mis kuuluvad linnale või mille osas on linn sõlminud eraomanikega avaliku kasutuse lepingud, on linnas kokku 146 km. Kõvakattega on 18% maanteedest ja 72% tänavatest (tabel 2). Teede seisukorra parendamine on jätkuvalt üks taristu valdkonna suuremaid väljakutseid.

**Tabel 2.** Narva-Jõesuu linna kohalikud teed

<b>Tee tüüp</b>	<b>Maantee</b>	<b>Tänav</b>	<b>Kokku</b>
Kohalikud teed (km)	91	55	146
sh kattega (km)	16	39	56
Kattega teede osakaal	18%	72%	38%

Kohalikel teedel teevad lepingute alusel hooldus- ja remonttööd erinevad ettevõtted või ettevõtjad. Talvine teehooldus on korraldatud piirkonnapõhiselt.

Asulatesse on aastate jooksul rajatud mitmeid kergliiklusteid inimeste peamistele liikumisteedele nii riigiteede ääres kui ka suuremates asulates, samas kõik vajadused turvalise liiklemise tagamiseks ei ole veel kaetud. Mitmed täiendavad lõigud on planeerimisel (sh Narva-Jõesuu ja Narva linna vahel). Tänavavalgustus on olemas linnas, Sinimäe ja Olgina alevikes ning Vaivara, Soldina, Kudruküla, Auvere ja Puhkova külades.

Valdkonna täpsemad tegevuspõhimõtted ja investeeringud määratakse Narva-Jõesuu linna teehoiukavas.

Maakonna omavalitsused (sh Narva-Jõesuu linn) on üheskoos loonud MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus, kelle Maanteeamet on volitanud korraldama avalikku liinivedu maakonnas. Tihedama graafikuga teenindavad maakonnaliinid peamiselt suuremaid keskusi. Narva-Jõesuu ja Narva linna vaheline bussühenduste arv on ligi 10 reisi päevas, Sinimäe-Sillamäe suunal samaväärne. Sillamäe Põhikooli teenindab ka koolibuss. Narva linnast 4 korda ja Vaivara külast 3 korda päevas sõidab rong Tallinna suunal, mis võimaldab u 2,5 tunniga jõuda pealinna.

#### Riigi- ja erateenused

Riigiasutused paiknevad maakonnakeskuses Jõhvis ning Narva linnas ja Sillamäe. Päästeameti riiklikud komandod asuvad Narvas ja Sillamäel. Linnaelanike teenindab Ida Prefektuuri politseijaoskond Narvas. Eriarstiabi on kättesaadav Narva ja Ida-Viru haiglates. Narva-Jõesuus teenindavad elanike kaks perearsti.

Igapäevaolu olulised erateenused on kättesaadavad Narva ja Sillamäe linnas. Narva-Jõesuu linna territooriumil on:

apteek Narva-Jõesuu linnas;

sularahaautomaadid Narva-Jõesuu linnas ja Sinimäe alevikus;

postkontor Narva-Jõesuu linnas ja Sinimäe alevikus;

toidu- ja esmatarbekaupade kauplused suuremates keskustes;

erinevad kaubandus-, toitlustus- ja vaba aja asutused Narva-Jõesuu linnas.

#### 4. Avalikud teenused

##### Haridus

Narva-Jõesuu linnas on viis haridusasutust:

1. Narva-Jõesuu lasteaed Karikakar ja Vaivara lasteaed;
2. Narva-Jõesuu Kool ja Sinimäe põhikool;
3. Narva-Jõesuu lastemuusikakool.

##### Alusharidus

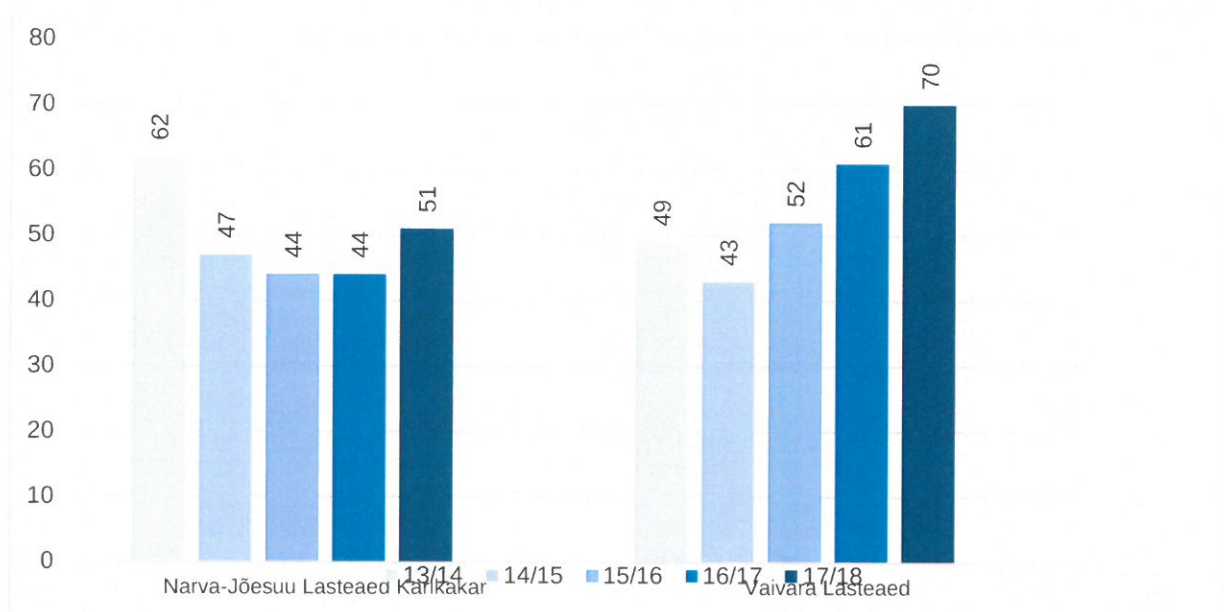
Linna lasteaedades oli 2017/2018 õppeaastal avatud kokku 8 rühma (mõlemas 4) 121 lapsega. Õppeaastatel 2013/14 kuni 2017/18 on laste arv suurenenud 10 võrra ja suletud on 1 rühm.

Vaivara lasteaiais käis õppeaastal 17/18 70 last ja laste arv on viimase nelja aastaga suurenenud 27 lapse võrra. Lasteaia 2 rühma tegutsevad Olgina alevikus ja 2 rühma Sinimäe alevikus.

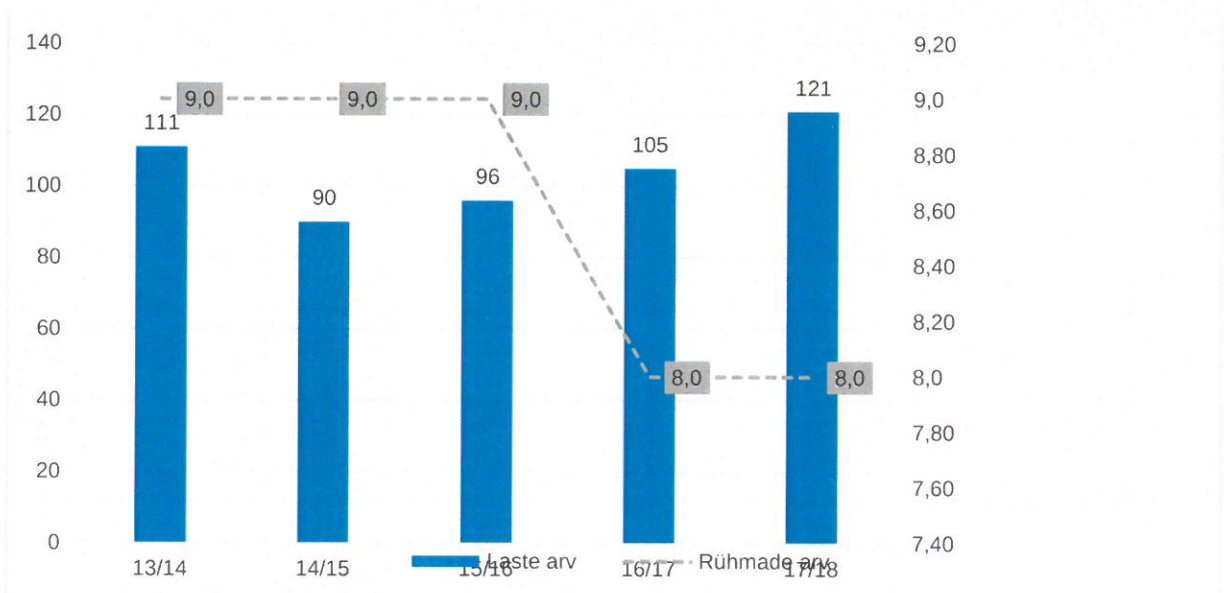
Narva-Jõesuu lasteaiais Karikakar käis 51 last. Kui võrreldes viie aasta taguse ajaga on laste arv u 10 võrra väiksem, siis võrreldes eelneva aastaga on see pöördunud kasvule (joonis 8 ja 9).

Kokkuvõtvalt on laste arv viimasel neljal aastal kasvanud. Osa Narva-Jõesuu lastest omandab alusharidust mujal, peamiselt Narva ja Sillamäe linna lasteaedades. Linna lasteaiahoonete seisukord on hea.





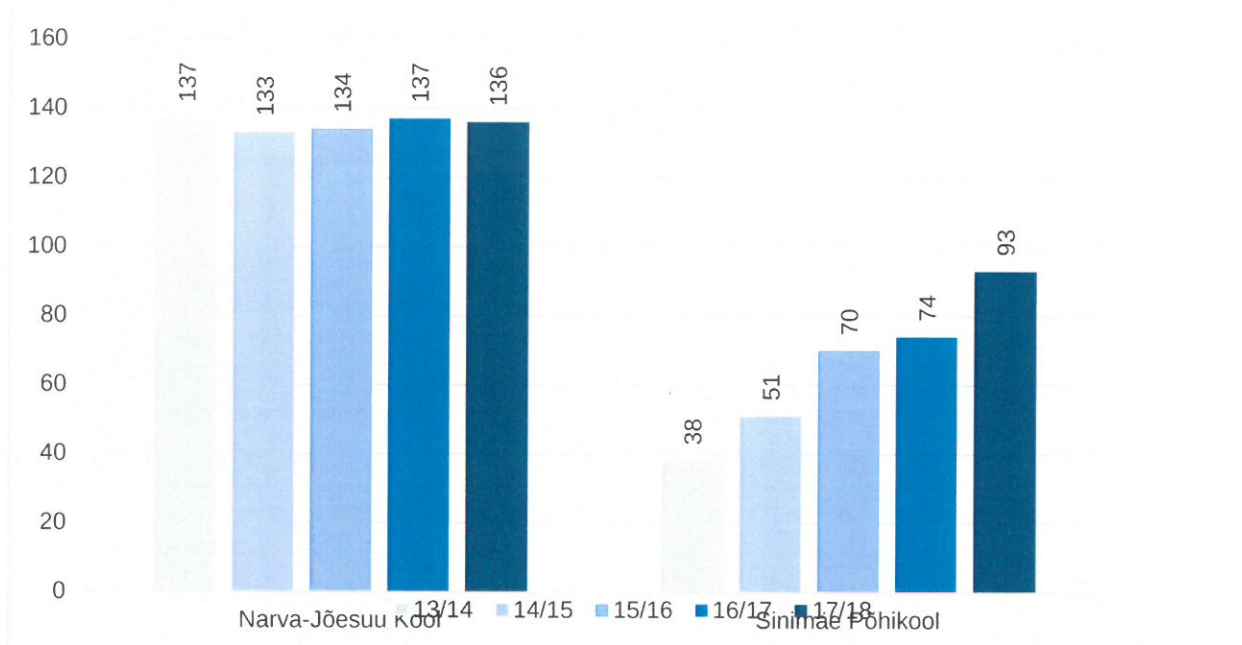
**Joonis 8.** Laste arv linna lasteaedades õppeaastatel 2013/14-2017/18 (HaridusSilm)



**Joonis 9.** Lasteaias käivate laste ja rühmade arv perioodil 2013/14–2017/18 (Allikas: HaridusSilm)

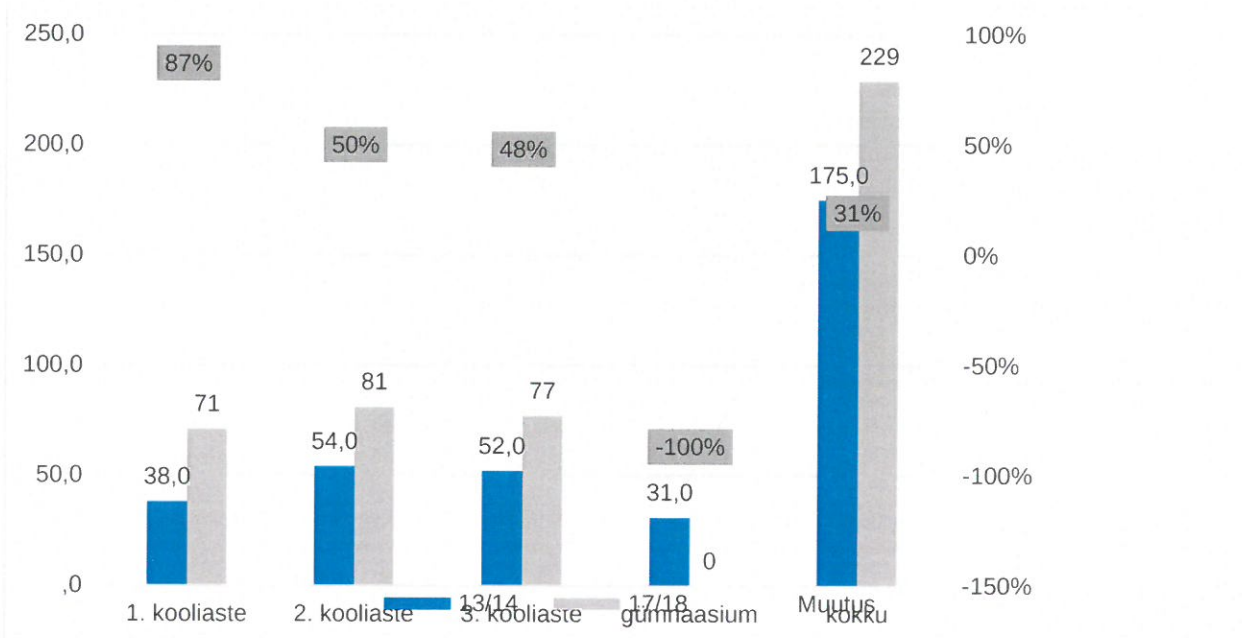
### Üldharidus

Narva-Jõesuu linnas tegutseb kaks üldhariduskooli. Narva-Jõesuu kooli õpilaste arv on püsinud stabiilselt 130-140 õpilase vahel. Sinimäe põhikooli õpilaste arv viie aastaga enam kui kahekordistunud ning 17/18 õppeaastal oli õpilasi juba 93 (joonis 10).



**Joonis 10.** Õpilaste arv linna koolides õppeaastatel 2013/14-2017/18 (HaridusSilm)

Narva-Jõesuu linna üldhariduskoolides õppis 2017/2018 kokku 229 õpilast. Õpilaste arv tervikuna on viimase viie õppeaasta vältel kasvanud 30% võrra. Õpilaste arv on kasvanud kõikides kooliastmetes, enim esimeses kooliastmes (joonis 11).



**Joonis 11.** Õpilaste arvu muutus kooliastmete lõikes (HaridusSilm)

Sinimäe põhikool tegutseb 2014. aastal rajatud uues hoones koos lasteaia ja raamatukoguga. 2017. aastal valmis kooli juurde ka spordihoone. Narva-Jõesuu kooli seisukord on üldiselt hea, energiasäästu saavutamiseks vajavad rekonstrueerimist tehnosüsteemid. 2013. aastal alustati osaliselt eestikeelse õppega.

Tulenevalt Narva-Jõesuu paiknemisest Narva ja Sillamäe vahel on õpilaränne intensiivne. Narva-Jõesuu linna lasteaedades käib ligi 35 last mujalt ja enam kui 70 NJ last käib lasteaias väljaspool linna. NJ

põhikoolide õpilastest enam kui pool on mujalt (117) ja 221 last õpib teiste omavalitsuste koolides. Narva-Jõesuus suleti gümnaasiumiaste 2015. aastal ja keskkoolid on võimalik samuti omandada suuremate linnade koolides (tabel 3 ja 4).

**Tabel 2.** Teiste omavalitsuste lapsed Narva-Jõesuu linna haridusasutustes (EHIS)

	Narva linn	Sillamäe linn	Muud KOV	Narva-Jõesuu linn	Kokku	Linna laste osakaal
Narva-Jõesuu kool	66	2	12	56	136	41%
Sinimäe põhikool	17	20	1	55	93	59%
<b>Põhikoolis kokku</b>	<b>83</b>	<b>22</b>	<b>13</b>	<b>111</b>	<b>229</b>	<b>48%</b>
Vaivara lasteaed	13	6	2	49	70	70%
Narva-Jõesuu lasteaed Karikakar	7	2	4	38	51	75%
<b>Lasteaias kokku</b>	<b>20</b>	<b>8</b>	<b>6</b>	<b>87</b>	<b>121</b>	<b>72%</b>

**Tabel 4.** Narva-Jõesuu linna lapsed teiste omavalitsuste haridusasutustes (EHIS)

	Narva linn	Sillamäe linn	Muud omavalitsused	Narva-Jõesuu linn	Kokku	Laste osakaal linna asutustes
Lasteaed	49	22	1	87	159	55%
Põhikool	172	43	6	111	332	33%
Gümnaasium	55	4	14	0	73	0%
<b>Kokku</b>	<b>276</b>	<b>69</b>	<b>21</b>	<b>198</b>	<b>564</b>	<b>35%</b>

#### Huviharidus ja –tegevus

Narva-Jõesuu linnas tegutseb ainsa munitsipaalhuvikoolina Narva-Jõesuu laste muusika- ja kunstikool. Koolis õppis 2017/2018 õppeaastal seitsmel õppekaval 64 õpilast, neid juhendas 8 õpetajat. Viimase viie aastaga on õpilaste arv koolis vähenenud 7% (69lt 64ni).

Linna õpilastel on võimalik huvitegevuses osaleda ka linna koolides, mõlema juures tegutseb kümnekond huviringi spordi, kunsti, kultuuri, tehnika ja teaduse valdkondades. Lisaks linnas pakutavatele võimalustele osalevad linna õpilased Narva ja Sillamäe linnas asuvate huvikoolide tegevustes. Noorsootöö funktsiooni täidavad Narva-Jõesuu avatud noortekeskus ning haridus ja kultuuriasutused.

#### 5. Kultuur, sport ja vaba aeg

Linna kultuuritegevust korraldab Narva-Jõesuu huvikeskus keskusega Narva-Jõesuu linnas, mille haldusalas on Olgina Rahvamaja, Sinimäe Rahvamaja, Vaivara Seltsimaja, Narva-Jõesuu avatud noortekeskus ja Sinimäe spordihoone. Huvikeskuse tegevuse eesmärk on rahvakultuuri, seltsi-, huvitegevuse, spordi ning noorsootöö koordineerimine ja arendamine.

Narva-Jõesuus linnas (asustusüksusena) on ainuke linna omandis olev kontsertsaal 2004.a. avatud Valge Saal, mis mahutab kuni 80 inimest ning on kasutuses kontsertide, näituste, seminaride ja temaatiliste päevade jaoks. Eraomandis on 1912. aastal ehitatud Kuursaal ja Tervisehall kuid mõlemad hooned on halvas seisundis ja kasutusest väljas. Rentida saab spaade kuni 180 kohalisi saale.

Narva-Jõesuu Linnaraamatukogul on ruumid Narva-Jõesuu linnas, Sinimäe ja Olgina alevikusja Vaivara külas.

Sinimäe alevikus endise Vaivara mõisa varemetes asub Vaivara Sinimägede muuseumi näituseruum, teabepunkt ja teemapark. Linnas tegutseb Narva-Jõesuu koduloomuuseum, mis asub ajaloolises majas, kus puhkas Anton-Hansen Tammsaare.



Narva-Jõesuu kui kuurortlinna suuremad kultuuri- ja spordiüritused toimuvad valdavalt vabas õhus suvehooajal nt Hele pargis, linna kail ja rannas. Tähtsamad Narva-Jõesuu linna omapära toetavad kultuuri- ja spordiüritused on Sportlik Jüripäev (Jürijooks), Noorte kultuuripäev, Kalurite päev, Narva-Jõesuu linnapäevad, Puhkpillilahing, Silmufestival, Küünlavalgusõhtud ja Meremiilijooks. Samuti tähistatakse riigipühasid, rahvakalendri ja kodanikualgatusena sündinud tähtpäevi. Traditsiooniks on saanud ka iga-aastane Udria dessandi korraldamine Erna seltsi, omavalitsuse, Kaitseliidu peastaabi ja Kaitseliidu Alutaguse maleva poolt. Sõjamänguga meenutatakse 17. jaanuaril 1919. aastal toimunud Eesti mereväe edukat dessanti

lulisemad tegutsevad kultuuri- ja spordikollektiivid on tantsukollektiiv „Kullerkupp“, vene nais-ansambel „RETŠENKA“ ja vokaalansambel „Elegia“. Ansambel võtab aktiivselt osa linna ja maakonna üritustest, Vene kultuuriühing „Allikas“, sh Hahni nimeline kirjandusühing ning Narva-Jõesuu eestlaste selts „Kalju“, sh nais-ansambel, maarahvaselts „Vanatare“, laulu- ja mänguselts „Vikerkaar“, Sõtke külaselts, Peeterristi külaselts, Sinimäe SK Sõnn, AMV Racing ja Seltsing Olewi.

Külaplatsid on olemas Udria ja Laagna külas ning Sinimäe alevikus.

Linnas tegutseb neli kogudust: EELK Narva-Jõesuu Niguliste kogudus, Püha suurvürst Vladimiri kirik, Narva-Jõesuu EKB kogudus „Taassünd“ ja Moskva Patriarhaadi Eesti õigeusu kiriku Narva-Jõesuu Püha Vladimiri kogudus.

Spordisaalid on mõlema kooli juures ja Olgina Rahvamajas. Suuremates asulates on spordi- ja mänguväljakuid, sportimiseks kasutatakse ka olemasolevaid kergliiklusteid. Sinimägedel on suusarajad, mida hooldab Sillamäe suusaklubi. Mitmed linnale kuuluvad spordirajatised vajavad investeeringuid.

## 6. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Narva-Jõesuu linnas tegutseb 150 kohaline SA Narva-Jõesuu hooldekodu, kus pakutakse teenuseid erineva raskusastmega hooldust vajavatele eakatele. 2012 aastal alustas linna poole eraldatud maa-alal tööd Narva-Jõesuus SOS lasteküla, kus on 6 peremaja, mis on koduks ühtekokku 40 lapsele.

Linna territooriumil osutatakse perearstiteenust Narva-Jõesuu linnas (2 nimistut). Eriarstiabi ja ka erakorraline meditsiiniteenus on kättesaadav SA Narva haiglas. Kiirabibrigaad paikneb ka Sillamäel.

Sotsiaaltoetuste puhul lähtutakse erinevatest kordadest. Linna eelarvest makstakse järgmisi toetusi: sünnitoetus, koolitoetus, matusetoetus; elluastumistoetus, eakate sünnipäeva toetus, üliõpilase toetus ja toetus funktsioonihäiretega laste erivajaduste rahuldamiseks. Täiendavate nn vajaduspõhiste (sissetulekust sõltuvad) sotsiaaltoetuste liigid on: toetus haigla voodipäevatasu kompenseerimiseks, toetus küttekulude hüvitamiseks, toetus raske, sügava ja keskmise puude isikute erivajaduste rahuldamiseks, vältimatu sotsiaalabi, paljulapseliste perede toetus ja toetus laste-laagrite tuusikute hüvitamiseks.

Teenuste arendamisel lähtutakse sotsiaalhoolekande seadusest, oluline on koostöö Narva linnaga.

## 7. Ettevõtlus ja turism

2018. aasta aprillis oli Maksu- ja Tolliameti andmetel Narva-Jõesuu linnas kokku registreeritud ligi 400 ettevõtet, neist tegutsevad ehk töötajate või käibega 119 ettevõtet ning neist omakorda töötajatega 97 ettevõtet. Kokku oli linna ettevõtetes ca 1700 töökohta. Kõige enam töötajatega ettevõtteid (22) tegutses hulgi ja jaekaubanduse valdkonnas. Samas ligi elektrienergiaga varustamise valdkonnas töötas ligi pool töötajatest (u 830). Majutus ja toitlustusvaldkonna 15 ettevõtet andsid tööd u 260-le inimesele ja avalikus halduses töötas ligi 220 inimest. Ettevõtete ühe kuu kogukäive ulatus 4,5 miljoni euroni, samas tuleb siin arvestada, et selles ei sisaldu Eesti Energia AS soojatootmise, õlitootmise ja kaevandustegevus. Palgad võrreldes Eesti keskmiste palkadega tegevusaladel olid üldjuhul oluliselt madalamad (tabel 5).

**Tabel 5. Ettevõtted tegevusalade lõikes Narva-Jõesu linnas töötajate arvu lõikes 04.2018 (Allikas: EMTA)**

TEGEVUSALA	Keskmine palk N-J linnas	Keskmine palk Eestis	Juriidiliste isikute arv N-J linnas	Tegutsevate ettevõtete arv N-J linnas	Töötajatega ettevõtete arv N-J linnas	Käive kokku (eurodes)	Töötajate arv N-J linnas
ELEKTRIENERGIA, GAASI, AURU JA KONDISIOONEERITUD ÕHUGA VARUSTAMINE	2 425	2 634	3	2	1	247	834
MAJUTUS JA TOITLUSTUS	745	823	29	15	11	721 226	264
AVALIK HALDUS JA RIIGIKAITSE; KOHUSTUSLIK SOTSIAALKINDLUSTUS	766	1 270	4			0	217
TÖÖTLEV TÖÖSTUS	645	1 218	24	11	9	268 689	74
TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE	671	1 387	13	4	4	0	69
VEONDUS JA LAONDUS	600	1 189	24	18	16	362 036	65
HALDUS- JA ABITEGEVUSED	700	1 086	36	13	10	149 749	62
HULGI- JA JAEKAUBANDUS; MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT	647	1 124	54	22	20	1 222 977	62
MUUD TEENINDAVAD TEGEVUSED	654	944	33	3	3	1 421 496	18
EHITUS	665	1 147	18	7	7	94 537	15
PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK	731	992	16	4	4	51 571	9
KUTSE-, TEADUS- JA TEHNIKAALANE TEGEVUS	607	1 432	19	5	4	3 672	5
KINNISVARAALANE TEGEVUS	779	808	62	8	3	147 753	4
HARIDUS	603	1 248	19	2	1	5 641	3
INFO JA SIDE	578	2 092	16	3	3	11 074	3
FINANTS- JA KINDLUSTUSTEGEVUS	508	2 267	6	2	1	6 000	2
<b>KOKKU</b>		<b>1 247</b>	<b>376</b>	<b>119</b>	<b>97</b>	<b>4 466 668</b>	<b>1 706</b>

Kuigi valdav osa ettevõtetest on vähem kui 10 töötajaga väikeettevõtted, siis olulist mõju linna tööhõivele omavad Eesti Energia kontserni ettevõtted. Samuti teenuste sektoris linna spaad – Narva-Jõesuu Sanatoorium, Meresuu Spa & Hotel, Noorus Spa Hotel ja Liivarand SPA Hotel. Turismi arendamise eeldusteks on linna looduslik keskkond (liivarand ja männimets), traditsioonid ja Peterburi linna lähedus. Olulised vaatamisväärsused on veel Narva-Jõesuu Hele ja Pime park, Vaivara Sinimägede muuseum ja Narva-Jõesuu koduloomuuseum. Samuti on turismivaldkonnas oluliseks koostöö arendamine (sh maakonda hõlmava turismiklastriga) kogu piirkonna ühisel turundamisel.

Vahetult Narva linna piiril asub ka MTÜ Virumaa Tööstuspark poolt arendatav Narva Äripark, mis on ettevõtluspiirkond kaubandus-, logistika- ja tööstusettevõtetele. U 40 ha alale on koostatud detailplaneering ning välja arendatud infrastruktuur.



## EELARVESTRATEEGIA TABELID LISA 2

Tabel 1 Kohaliku omavalitsuse strateegia vorm

Narva-Jõesuu linn	2017 täitmine	2018 eeldatav	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
<b>Põhitegevuse tulud kokku</b>	<b>7 630 425</b>	<b>7 844 367</b>	<b>7 886 027</b>	<b>8 129 681</b>	<b>8 352 146</b>	<b>8 584 552</b>
Maksutulud	2 828 628	3 052 192	3 176 742	3 301 597	3 437 869	3 580 546
sh tulumaks	2 431 153	2 650 000	2 774 550	2 899 405	3 035 677	3 178 354
sh maamaks	293 491	297 192	297 192	297 192	297 192	297 192
sh muud maksutulud	103 983	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	415 642	434 717	452 106	470 642	489 938	510 026
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 407 960	2 754 958	2 654 679	2 754 942	2 821 839	2 891 480
sh tasandusfond	892 529	979 382	900 000	936 000	936 000	936 000
sh toetusfond	1 166 468	1 507 100	1 567 384	1 631 647	1 698 544	1 768 185
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	348 963	268 476	187 295	187 295	187 295	187 295
Muud tegevustulud	1 978 195	1 602 500	1 602 500	1 602 500	1 602 500	1 602 500
<b>Põhitegevuse kulud kokku</b>	<b>6 181 336</b>	<b>6 973 276</b>	<b>7 151 866</b>	<b>7 211 966</b>	<b>7 326 879</b>	<b>7 475 123</b>
Antavad toetused tegevuskuludeks	491 609	601 176	601 176	601 176	601 176	601 176
Muud tegevuskulud	5 689 727	6 372 100	6 550 690	6 610 790	6 725 703	6 873 947
sh personalikulud	3 040 285	3 300 000	3 300 000	3 382 500	3 473 828	3 567 621
sh majandamiskulud	2 343 462	3 000 000	3 178 590	3 156 190	3 179 775	3 234 226
sh muud kulud	305 980	72 100	72 100	72 100	72 100	72 100
<b>Põhitegevuse tulem</b>	<b>1 449 089</b>	<b>871 091</b>	<b>734 161</b>	<b>917 715</b>	<b>1 025 267</b>	<b>1 109 429</b>
<b>Investeeringitegevus kokku</b>	<b>-1 694 473</b>	<b>-830 547</b>	<b>-1 249 730</b>	<b>-2 024 686</b>	<b>-2 246 849</b>	<b>-742 836</b>
Põhivara müük (+)	51 000	0				
Põhivara soetus (-)	-712 195	-2330 883	-2 441 000	-3 192 000	-3 766 000	-716 000
sh projektide omaosalus	-683 069	-801 811	-1 232 550	-2 006 500	-2 216 000	-716 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	29 127	1 529 072	1 208 450	1 185 500	1 550 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-968 882	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-76 800	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	230	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-16 953	-28 736	-17 180	-18 186	-30 849	-26 836
<b>Eelarve tulem</b>	<b>-245 384</b>	<b>40 544</b>	<b>-515 569</b>	<b>-1 106 971</b>	<b>-1 221 582</b>	<b>366 593</b>
<b>Finantseerimistegevus</b>	<b>565 217</b>	<b>-259 937</b>	<b>-261 095</b>	<b>37 754</b>	<b>1 203 229</b>	<b>-464 623</b>
Kohustuste võtmine (+)	750 000	0		300 000	1 500 000	
Kohustuste tasumine (-)	-184 783	-259 937	-261 095	-262 246	-296 771	-464 623
<b>Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)</b>	<b>326 122</b>	<b>-219 393</b>	<b>-776 664</b>	<b>-1 069 217</b>	<b>-18 353</b>	<b>-98 030</b>
<b>Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)</b>	<b>6 290</b>					
<b>Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks</b>	<b>2 306 445</b>	<b>2 087 052</b>	<b>1 310 388</b>	<b>241 171</b>	<b>222 818</b>	<b>124 788</b>
<b>Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga</b>	<b>2 717 864</b>	<b>2 457 927</b>	<b>2 196 832</b>	<b>2 234 586</b>	<b>3 437 815</b>	<b>2 973 192</b>
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses						
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär	0	0				
<b>Netovõlakooormus (eurodes)</b>	<b>411 419</b>	<b>370 875</b>	<b>886 444</b>	<b>1 993 415</b>	<b>3 214 997</b>	<b>2 848 404</b>
<b>Netovõlakooormus (%)</b>	<b>5,4%</b>	<b>4,7%</b>	<b>11,2%</b>	<b>24,5%</b>	<b>38,5%</b>	<b>33,2%</b>
<b>Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)</b>	<b>7 630 425</b>	<b>5 226 546</b>	<b>4 731 616</b>	<b>5 506 290</b>	<b>6 151 602</b>	<b>6 656 574</b>
<b>Netovõlakooormuse individuaalne ülemmäär (%)</b>	<b>100,0%</b>	<b>66,6%</b>	<b>60,0%</b>	<b>67,7%</b>	<b>73,7%</b>	<b>77,5%</b>
<b>Vaba netovõlakooormus (eurodes)</b>	<b>7 219 006</b>	<b>4 855 671</b>	<b>3 845 172</b>	<b>3 512 875</b>	<b>2 936 605</b>	<b>3 808 170</b>



Tabel 2 Kohaliku omavalitsuse investeeringud

Investeeringud	2018 eeldatav täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
<b>01 Üldised valitsussektori teenused</b>	0	0	144 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	144 000	0	0
<b>02 Riigikaitse</b>	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0
<b>03 Avalik kord ja julgeolek</b>	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0
<b>04 Majandus</b>	2 301 063	1 150 000	460 000	360 000	60 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 517 162	769 950	217 500	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	783 901	380 050	242 500	360 000	60 000
<b>05 Keskkonnakaitse</b>	0	95 000	590 000	570 000	70 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	22 500	268 000	250 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	72 500	322 000	320 000	70 000
<b>06 Elamu- ja kommunaalmajandus</b>	23 820	730 000	1 230 000	1 030 000	30 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	11 910	380 000	700 000	800 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	11 910	350 000	530 000	230 000	30 000
<b>07 Tervishoid</b>	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0
<b>08 Vabaaeg, kultuur ja religioon</b>	0	60 000	600 000	700 000	500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	9 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	51 000	600 000	700 000	500 000
<b>09 Haridus</b>	6 000	356 000	106 000	56 000	6 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	27 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	6 000	329 000	106 000	56 000	6 000
<b>10 Sotsiaalne kaitse</b>	0	50 000	62 000	1 050 000	50 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	500 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	50 000	62 000	550 000	50 000
<b>KÕIK KOKKU</b>	<b>2 330 883</b>	<b>2 441 000</b>	<b>3 192 000</b>	<b>3 766 000</b>	<b>716 000</b>
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 529 072	1 208 450	1 185 500	1 550 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	801 811	1 232 550	2 006 500	2 216 000	716 000

Tabel 3 Sõltuvate üksususte vorm

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2017 täitmine	2018 eeldatav täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 349 238	1 388 366	1 420 299	1 458 646	1 495 113	1 532 491
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 065 809	1 096 717	1 121 943	1 152 235	1 181 041	1 210 567
Põhitegevustulem	283 429	291 649	298 356	306 411	314 072	321 924
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-151 177	0	0	0	0	0
Eelarve tulem	132 252	291 649	298 356	306 411	314 072	321 924
Finantseerimistegevus (-/+)	3 252	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	135 504	291 649	298 356	306 411	314 072	321 924
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	481 622	773 271	1 071 627	1 378 038	1 692 110	2 014 034
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	113 937	113 937	113 937	113 937	113 937	113 937
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Tabel 4 Arvestusüksuse strateegia vorm

Narva-Jõesuu linn	2017 täitmine	2018 eeldatav täitmine	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	8 979 663	9 232 733	9 306 326	9 588 327	9 847 259	10 117 043
Põhitegevuse kulud kokku	7 247 145	8 069 993	8 273 809	8 364 201	8 507 920	8 685 690
Põhitegevustulem	1 732 518	1 162 740	1 032 517	1 224 126	1 339 339	1 431 353
Investeeringustegevus kokku	-1 845 650	-830 547	-1 249 730	-2 024 686	-2 246 849	-742 836
Eelarve tulem	-113 132	332 193	-217 213	-800 560	-907 510	688 517
Finantseerimistegevus	568 469	-259 937	-261 095	37 754	1 203 229	-464 623
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	461 626	72 256	-478 308	-762 806	295 719	223 894
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	6 290	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 788 067	2 860 323	2 382 015	1 619 209	1 914 928	2 138 822
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 831 801	2 571 864	2 310 769	2 348 523	3 551 752	3 087 129
Netovõlakoormus (eurodes)	43 734	0	0	729 314	1 636 824	948 307
Netovõlakoormus (%)	0,5%	0,0%	0,0%	7,6%	16,6%	9,4%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 979 663	6 976 440	6 195 102	7 344 756	8 036 034	8 588 118
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	75,6%	66,6%	76,6%	81,6%	84,9%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	8 935 929	6 976 440	6 195 102	6 615 442	6 399 210	7 639 811